

Número 2 - Desembre 1996

A VISTES DES POBLE

REVISTA INDEPENDENT D'ESTELLENCS



A VISTES DES POBLE

REVISTA INDEPENDENT D'ESTELLENCES

Edita: A VISTES DES POBLE

Llista de Correus. 07192 ESTELLENCES (Mallorca)

Director: Francesc Palmer

Publicació trimestral. Tiratge: 200 exemplars

Número 2. Desembre 1996

Impressió: DE SALABERT E HIJOS, S.A.

Dipòsit Legal: PM-807-1996

A VISTES DES POBLE

no es responsabilitza de l'opinió dels seus col·laboradors
ni s'hi identifica necessàriament. L'opinió de la revista
s'expressa únicament mitjançant l'article editorial.

"¿Pereat mundus, fiat iustitia?"

QUAN HEM acabat d'inaugurar una nova etapa, quan del que es tractaria ara és d'estar atents a les iniciatives governamentals en la reforma de la sanitat i de la despesa farmacèutica, del manteniment de les pensions i dels retalls socials, de l'ocupació, de la pujada d'imposts, del terrorisme, etc., per tal de fer-nos la vida millor (que d'això es tracta en definitiva), ens trobam que poc hem avançat des que canviàrem González per Aznar. Punt i seguit.

Desgraciadament, tornam a estar on estàvem, ocupats en les clavegueres de l'Estat, en el GAL, en el CESID. Avui es veu més clar que abans que en aquests darrers tres anys no hem estat enfangats en els escàndols generalitzats d'alguns polítics o de certs partits, sinó en la política de l'escàndol, en la política de la corrupció. Avui (com ahir amb els socialistes) vivim en la política de la denúncia, de l'acusació com a negoci, dels interessos periodístics més tèrbols, de la traïció, de la venjança, del xantatge. Dos punts.

Roldán, Perote, Mario Conde, Santaella, Garzón, Gómez de Liaño, Damborenea, "El Mundo", la COPE, etc., formen part d'una suma d'interessos objectius que ens han instal·lat en un encanallament de vida pública. No s'entreveu cap final feliç i més bé pareix que no s'ha fet més que inaugurar una nova etapa en la cursa del desprestigi de les institucions. La primera passa consisteix en estendre la sospita, sempre per elevació. La segona, trobar (o inventar) proves i publicar-les en els medis còmplices. En la tercera, intervenen els "tertulianos", editorialistes i columnistes més ferotges que demanaran dimissions, responsabilitats polítiques i sentències de culpabilitat penal. Punts suspensius.

Les temeràries declaracions de significats membres d'aquest Govern quan eren oposició, el nomenament d'Eduard Serra (una persona independent, no afiliada al PP ni a cap

altra partit) com a ministre de defensa, i la no desclasificació dels papers del CESID, han desfermat la darrera tempesta. A saber: fou Álvarez-Cascos el que va dir: "El Gobierno socialista está utilizando la excusa de la seguridad nacional como trinchera para evitar que González vaya a prisión. Éste es el estilo ético de González". Molts foren els que varen aplaudir llavors i veren en el futur govern popular el camí més curt per "passar comptes" al *felipisme*. Emparats en aquesta il·lusió parlaran de canvi i de regeneració política. Interrogant.

¿Què ha passat perquè Cascos i Aznar hagin canviat tan radicalment d'opinió? Lluny d'acceptar les explicacions més coherents que fan referència a les responsabilitats de governar i del que es diuen "raons d'Estat", els *regeneracionistes* d'avui no han dubtat un moment per implicar el Rei en un "claríssim" pacte tenebrós entre González i Aznar per tal de tapar-ho tot i deixar impunes els crims dels GAL. A tal fi, no han dubtat en afirmar què fou el mateix Juan Carlos qui va imposar Serra a Aznar... ¡Meravellós! la porqueria llançada contra la mateixa Monarquia afavorint així l'estratègia de la confusió, duent la sospita al més lluny i al més alt possible sense témer les conseqüències de tan irresponsable i perillosa estratègia. Punt i coma.

El GAL és un desafiament a l'Estat de Dret i aquest ha de donar resposta a tan abominables fets. Però ningú pot negar-li a l'Estat l'obligació de defensar la seva seguretat per tal de protegir els drets individuals i col·lectius dels seus ciutadans. Aquesta és l'autèntica i única raó d'Estat ja que no patim cap sistema absolutista o dictatorial. La seguretat de l'Estat no autoritza els governs a fer el que vulguin, però és una bestiesa creure que l'Estat de Dret és un innocent club d'esplai que posa a la vista de tothom la seva roba bruta. El control de les activitats dels serveis secrets, de la seguretat nacional, de la lluita antiterrorista, correspon al Parlament. És aquí on han de respondre els governs, passats (ja ho varen fer), presents i futurs, de les seves actuacions, equivocacions i excessos comesos. És fals que la no desclasificació dels documents del CESID impliqui la impunitat dels delictes i dels culpables. Fins i tot, i des de el punt de vista del seu contingut, és dubtós el valor probatori d'uns documents elaborats pels serveis secrets. Posar accents.

Per enorme que hagi estat el mal causat pels que montaren el GAL, no pareix raonable sacrificar-ho tot, inclosa l'estabilitat democràtica, per satisfer desitjos de venjança.

"*Què es faci justícia maldament mori el món*" diu l'asseveració llatina... Amb que es faci justícia n'hi ha prou. Llavors podrem passar definitivament la pàgina i posar punt final. □

A la manera de "L'Ulivo"

EL VERGONYÓS espectacle que ens ha ofert dia sí dia no l'anomenat "*Pacte de Progrés*" en el Consell Insular de Mallorca des de les darreres eleccions autonòmiques hauria de fer reflexionar a tots els responsables polítics que es tenen per progressistes i d'esquerres.

El Pacte de Progrés va néixer l'any passat fruit de la

EDITORIAL

pèrdua de la majoria absoluta del PP a Mallorca. Gabriel Cañellas, que guanyà les eleccions autonòmiques gràcies als resultats obtinguts a Eivissa i a Menorca, no va obtenir idèntic recolzament a Mallorca. Per la seva desgràcia, un duríssim enfrontament amb Maria Antònia Munar va impedir al partit conservador renovar l'anterior pacte amb Unió Mallorquina. Cañellas cregué que els vots que es perdien pel forat dels regionalistes eren naturalment seus i va voler borrar UM del mapa. Però UM va resistir. Maria Antònia Munar, PSOE, PSM i EU tenien la majoria absoluta al CIM per un sol diputat de diferència davant el PP. Així naixia el Pacte de Progrés.

Què ha passat des de llavors? Que les esperances d'una alternativa de progrés, seriosa i rigorosa, s'han vist ràpidament arruïnades per un seguit de desencerts, tensions i ruptures que no han fet més que accentuar el descrèdit de l'esquerra a la nostra Comunitat Autònoma, orfe d'un líder clar. Un pacte fet de pressa i corrensos aprofitant les circumstàncies i la crisi del PP amb un Cañellas assetjat pels escàndols, ha submergit aquest matrimoni de conveniència en un simple pacte perquè no governi la dreta. I no és tracta d'això.

El Pacte de Progrés era una flor que mereixia ser regada amb esment, però en comptes d'això s'ha convertit en un problema d'incompatibilitats ideològiques, programàtiques i personals. Assumptes que no poden considerar-se sinó *marginals*, com és el de la incineradora de Son Reus (problema heretat i que s'havia de resoldre de la manera més pragmàtica i amb el mínim cost polític possible) s'han convertit en capdals fruit de l'escassa capacitat de maniobra de grups com PSM i EU que en l'oposició es mouen amb facilitat però que en el govern han estat incapaços d'assumir les servituds de l'exercici del poder.

L'exemple i l'èxit de la coalició "*L'Ulivo*" a les passades eleccions italianes del 21 d'abril, hauria d'obrir els ulls a molts de cara a les eleccions autonòmiques de 1999. Aquest és, avui per demà, l'únic projecte que prefiguraria una alternativa amb garanties al monopoli que manté el PP a Balears des de 1983. Però per això, els partits signants del "Pacte de Progrés" haurien d'esser capaços de subsumir les diferències sobre els nombrosos aspectes que tenen en comú, presentant davant dels electors un programa comú de govern sense haver d'esperar els "*estires i arronses*" post-electorals.

Que tothom haurà de cedir és obvi, però només això generarà una dinàmica d'il·lusió en el disgregat vot progressista, nacionalista i ecologista de les Illes: una plataforma política àmplia capaç de concentrar el vot de centre-esquerra.

Així de senzill: o "*L'Olivera*" es sembla i madura abans de dos anys o continuarem enfilats dalt la figura. □

Com serà el Nadal al Zaire?

ENS HAURIA agradat fer la tradicional salutació nadalenca a tots els estellenquins i a tots els que sense ser-ho ens llegeixen. Per desgràcia, els esdeveniments en el centre d'Àfrica obliguen a fer (sobretot en aquests dies assenyalats), més que una salutació "tradicional", ingènua i feliç, una reflexió sobre la nostra vida i la d'aquells que no sent tan afortunats, sofreixen

les conseqüències de la Història.

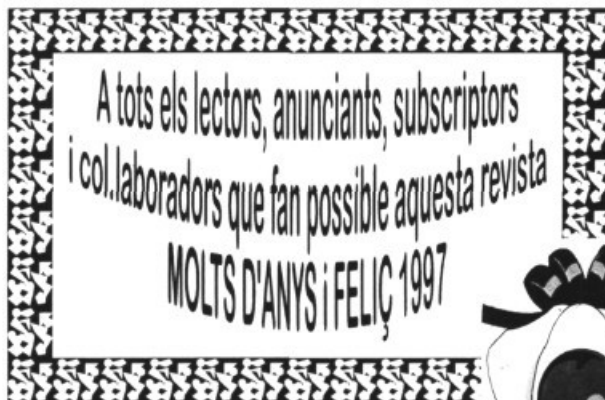
Què es pot fer? ens demanam intentant superar el fatalisme dels que pensen que l'enfermetat, la fam i la mort, és el destí macabre i inexorable de 1.300 milions d'éssers humans. Prou s'han repetit per tot arreu els números de comptes corrents on ingressar doblers per tal de paliar els efectes devastadors de la guerra i de les repressions criminals com per insistir-hi també aquí. Totes les iniciatives que es prenen en aquest sentit no fan mal, però hem d'esser conscients que qualsevol acció parcial coixeja per la seva insuficiència. ¿O és que qualcú creu que amb un donatiu a un pobre ja hem solucionat la seva pobresa? ¿Quantes ONG's s'han de crear, quants de missioners han de morir, quants comptes corrents i petits donatius fan falta per no veure mai més un nadó plorar devora la seva mare morta per culpa de la fam? ¿Com de fort han de plorar els 40 mil nins que moren cada dia per culpa de la misèria perquè els poders públics, els Estats, els governs, la ONU, els escoltin i hi posin remei?

L'anterior govern socialista i l'actual del PP, pressionats per diverses movilitzacions cíviques, firmaren el compromís de destinar el 0.7 per cent del PIB de l'any 1996 a la cooperació per al desenvolupament del països pobres. A hores d'ara encara no han complert el seu compromís i més bé pareix que utilitzaren aquest tema com un esquer més de les seves propagandes electorals.

Tot passa, i possiblement quan aquesta revista arribi a les vostres mans, ni Zaire, ni Ruanda, ni Burundi, figuraran ja en les primeres pàgines dels diaris ni dels telenotícies. Serà temps de torrons, de massapans, de caves, de colònies i perfums; seran dies de festa i d'alegria. Dies d'estar amb la família i amb els amics. Dies de gastar-se alguns milers de pessetes a la loteria... Però allà, la tragèdia continuarà tan implacable i espantosa com ahir, com quasi sempre, com demà.

¡Exigiguem, d'una vegada per totes, que siguin els governs dels països rics i superdesarrollats els que mitjançant polítiques globals d'ajuda i de desenvolupament efectiu siguin els que posin solució a aquest drama!. ¡Exigiguem al nostre govern que, com a mínim, retiri dels seus Pressuposts mil milionaris una petitíssima part pel Tercer Món!.

¿Per on començar?... I perquè no pel que tenim més a prop, el nostre Ajuntament?... Només es tractaria d'un gest; del bell gest d'un bell poblet. Un gest que ens permetria brindar les festes amb més alegria i dir sense vergonya allò de "*Pau a la Terra a les dones, als homes i als pobles de bona voluntat*"! □



per F. Palmer

Juny

1

Itàlia té a partir d'avui un nou govern de centre-esquerra. L'invent es diu "L'Ulivo". Sota l'ombra d'aquesta oliveira s'hi troben els ex-comunistes reciclats, els socialistes naufrags de partit, els verds més pragmàtics i els centristes i demòcrata-cristians amb coneixement. Des de fora, tenen el suport dels comunistes ortodoxes de "Refundazione". Un "tutti-frutti molto pericoloso". ¡Ben igual que en el Consell de Mallorca... però ben avinguts!

No ha pogut esser. El Reial Mallorca es jugava la promoció a Primera Divisió a Madrid enfront del Rayo Vallecano. El Mallorca, que fé una gran partit en el primer dels enfrontaments a Palma, perdé els papers allà mostrant-se com un equip mediocre. El pitjor és que el Rayo tampoc és ningú i va jugar mig partit amb un home menys per expulsió del seu porter, Wilfred... ¡Però ni així!

7

Maria Antònia Munar, presidenta del Consell Insular de Mallorca, va trencar ahir el "Pacte de Progrés" cessant els cinc consellers del PSM. La "nina" ja havia advertit feia dies que votar contra la incineradora podia enviar en orris l'invent. Aleshores els nacionalistes acusaren a UM i PSOE de rompre els acords firmats. ¿Serieta?... ¡Gens! El PSM ha inventat l'oposició al govern des del govern;

i l'oposició real (PP), que havia dit que sols per fer la punyeta votaria el que votàs el PSM, votà amb UM a favor de la posta en marxa de la incineradora, mentre PSOE i PSM s'abstienien i EU votava en contra... El CIM és com aquell ball, "la yanka": esquizofrènic a l'esquerra, esquizofrènic a la dreta, endavant, endarrera, un, dos, tres.

8

El govern Aznar ha fet públic un pla de reactivació econòmica. Segons els sindicats i els partits d'esquerra, aquest conjunt de mesures liberalitzadores de l'economia i d'estímul fiscal, només beneficien a alguns empresaris i mermaran la recaptació de l'Estat en 300.000 milions de pessetes, la qual cosa farà més difícil la reducció del dèficit. Per contra, la CEOE aplaudeix les mesures amb gran satisfacció... Jo no dic res, ja ho diu el Govern: toca que els empresaris inverteixin i creïn ocupació estable.

"Sus" en el mític estadi de Wembley, a l'Eurocopa de futbol.

11

Ahir va sortir d'Alcalá-Meco el dirigent d'Herri Batasuna **Jon Idígoras**. "He estado secuestrado cuatro meses" foren les seves primeres paraules a la premsa. Idígoras fou detingut el 21 de febrer passat per la difusió d'un vídeo d'ETA en campanya electoral. El jutge **Garzón** decretà llavors el seu ingrés a la presó sota fiança de 300 milions de pessetes per col.laboració amb banda armada. Avui Idígoras ja és a ca seva després de pagar una fiança de 5 milions. Si els meus comptes no són errats, per cada més de presó Garzón li ha rebaixat

75 milions. ¡Si s'hagués perllongat uns dies més la seva estància encara l'haurien premiat amb una sou de ministre!

12

Jaume Matas, candidat a presidir el govern d'aquesta comunitat autònoma, va pronunciar ahir el seu discurs d'investidura. Matas no va fer la més mínima menció als motius que han duit a que ell mateix sigui avui el tercer candidat del PP en menys d'un any... A jutjar pel que vaig escoltar, Matas va marcar una línia continuista amb la política de Soler... I ara és quan ja no ho entenc: perquè se carregaren Soler si el que es pretenia era seguir la seva mateixa política?... O ens enganyen o ens prenen per beneits!



Jaume Matas

Al mateix temps que el candidat llegia el seu discurs, el Tribunal Superior de Justícia de Balears citava a declarar a **Cañelles** i **Berastain** com imputats en el cas Túnel de Sóller pels delictes de suborn i prevaricació.

13

Dues abstencions, 29 vots a

favor i 28 en contra. El candidat **Jaume Matas** no és encara President. **Joan Mari Tur** i **Joana Aina Vidal** del PP varen rompre la disciplina de vot i es varen abstenir al·legant "raons de consciència i d'ètica política". A tot això, l'oposició va demanar inútilment eleccions anticipades per resoldre la crisi... Angelets!

15

Avui sí. Des d'ahir vespre ja tenim nou President de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. **Matas** obtingué el vot decisiu de **Joana Aina Vidal** per fer-se amb la majoria absoluta de la Cambra. **Mari Tur** -l'altre diputat crític- es mantengué ferm. "Ningú -va dir- m'ha explicat encara perquè s'han carregat en Tòfol Soler". El diputat eivissenc ho sap molt bé. Tots ho sabem... però ningú en el PP té la valentia ni l'honradesa de dir-ho.

19

Jaume Matas ha presentat el nou govern: **Rosa Estaràs** (Presidència), **Antoni Rami** (Economia), **Joan Verger** (Foment), **Josep Juan** (Agricultura), **Joan Flaquer** (Educació), **Francesc Fiol** (Sanitat), **González Ortea** (Turisme), **Berastain** (Funció Pública), **Guillem Camps** (Trellat), i **Bartomeu Reus** (Medi Ambient).

El més significatiu de l'acte de presa de possessió del nou govern va esser que **Mariano Rajoy**, ministre d'Administracions Públiques, va demanar als periodistes moderació quan parlin dels escàndols del Túnel de Sóller i del cas Calvià... Que li demanaven per Cañellas, ell responia que González; que li demanaven per Berastain, ell responia que Barri-

nuevo; que li demanaven per la Fundació Illes Balears, ell responia que Filesa; etc. etc. etc.

El que en el seu dia a l'hora de prendre possessió del seu càrrec com a president del govern de Navarra, el socialista **Javier Olano**, va dir "*sin ética no hay política*", ha hagut de dimitir quan se li ha descobert un compte bancari a Suïssa per finançar el partit. "*¡Limpia el patio Felipe!*" demanen els més optimistes. Jo ja no crec que després de tanta porqueria, Felipe pugui netejar res sense embrutar-se.

21

Ja feia molts de dies que no parlava del GAL... Ahir, va esser empresonat l'exgovernador civil de Guipúzcoa **Julen Elgorriaga** acusat de planejar el segrest, tortura i assassinat de Lasa i Zabala. Per celebrar que vivim en un Estat de Dret i que la Justícia és implacable amb els "terroristes d'Estat" res millor que uns focs artificials: una bomba d'ETA col·locada en el cotxe d'un alt càrrec de la patronal guipuzcoana va deixar sense cames a un dels seus empleats... Condemnar els atemptats dels separatistes bascos ja està molt vist i ja quasi ningú ho fa... no està de moda. Condemnar i revolcar-se en el llim del GAL dona major prestigi democràtic... en aquells que necessiten demostrar que ho són més que cap altre.

La selecció nacional de futbol jugarà els quarts de final de l'Eurocopa contra Anglaterra... i a Wembley! De moment i per començar a *fer boca*, la premsa sensacionalista anglesa escalfa l'ambient amb un enfilall de tòpics i insults antiespanyols: Don Juan, la sífilis,

Franco, les mosques, els "toros", la paella, la Inquisició... Al mític camp de Londres no podem anar-hi, però sempre podem compensar-ho anant a Magalluf... No notarem gaire la diferència i sempre tindrem més prop el nostre dispensari d'urgències si les relacions amb els "*hooligans*" s'embruten!

24

ETA anuncia mitjançant un comunicat al diari "Egin" la suspensió temporal de les accions terroristes fins l'1 de juliol... ¿Què passa?... Res. No ens hem de fer excessives il·lusions: els terroristes se'n van una setmana de vacances.

Eliminar 5.000 alts càrrecs i amb això estalviar 70.000 milions de pessetes va ser una de les més aplaudides promeses del PP en campanya electoral. Doncs bé, el ministre d'Administracions Públiques, **Mariano Rajoy** ha reconegut que això és impossible de fer. ¿Saps que és de fàcil governar quan s'està a l'oposició... i que difícil reconèixer que s'ha fet demagògia!

La selecció espanyola no va merèixer perdre una eliminatòria que va dominar clarament maldament el zero-zero final. Anglaterra només pot dir que va estar més encertada en els llançaments de penals.

Juliol

1

Dissabte passat va començar la 83 edició del "Tour de France" amb **Miguel Indurain** a la caça del seu sisè tour consecutiu.

Ahir va acabar la

més avorrida de les Eurocopes de futbol que es recorden. Pocs gols, molts de partits decidits a penals, poc joc i moltes tirketes aferrades al nas. Res més que recordar: tres genialitats de **Suker**, les rematades de **Shearer**, el joc preciosista dels **portuguesos** i del francès **Djorkaeff**. Alemanya i la República Txeca jugaren la final. Guanyaren els alemanys... com quasi sempre.

3



Gabriel Cañellas

El passat dia 27 de Juny **Margalida Fiol**, una mestra d'escola de 37 anys, va esser assassinada al seu pis del Rafal Nou. Un succés com molts d'altres de les *cròniques negres* dels diaris... si no hagués estat per la intervenció de **Gabriel Cañellas** (Oh! és ell!). No se li ha o corregut a l'*amo* altre cosa que dir: "*Mira si són males de matar ses dones: vuit punyalades li varen haver de donar i encara se resístia!*". Això ho va dir en una tertúlia radiofònica i des de llavors li ploven crítiques de per tots els costats. Cañellas ja ha demanat disculpes... Si guem benevolents amb ell ja que esser tan insensible com

un ase no és cap delictes.

4

Julio Anguita, Coordinador General d'"Izquierda Unida", convida a una "*guerra total*" contra el Govern Aznar. El *califa* considera que ha arribat el moment de passar de les paraules als fets... ¿*A las barricadas?*? ¡Va, home va! Una bona tassa de camamilla necessites tu!

Boris Ieltsin guanya les eleccions russes als comunistes i **Clinton** respira tranquil... **Ieltsin** celebra el triomf amb vodka i **Clinton** comença a tremolar.

7

Ahir arribaren els Alps i arribà el que un dia o altre havia de succeir: **Miguel Indurain** va quedar "clavat" en la pujada al "*Coll de Les Arcs*". "Miguelón" no va aguantar el ritme dels seus adversaris més directes i perdé més de 3 minuts. Ningú dubta avui que l'home que ens ha fet perdre tantes sestres en els darrers cinc anys és de carn i os.

10

Se'n recorden del "**Pacte de Progrés**"? Aquell matrimoni de tres mal avinguts (UM, PSOE i PSM) i una amant desconfiada (IU)... Es barellaren, es separaren, a punt estigueren de posar-se les banyes i ara al final, ahir, arribaren a l'acord de perdonar-se els pecats. Decidits a que les coses vagin millor s'han tornat a colgar junts pel bé de Mallorca... Ara queda el més difícil i el que pareix que no saben fer: ¡governar!.

17

Gabriel Cañellas va declarar ahir com inculpat en el cas Túnel de Sóller. Cañellas es defensà dels delictes de suborn i prevaricació es-

polsant-se les puces. Totes (les puces) han anat a parar a **Berastain** que era la persona encarregada de la financiació del partit. Però no sols això: a més de desentendre's de tot, Cañellas ha implicat la direcció nacional del PP a Madrid. **Aznar, Rato, Cascos i Cia** deuen estar contents! Cañellas plora d'alegria: s'està venjat de la seva obligada dimissió!

Ahir, **Indurain** va perdre 2 minuts i 28 segons més respecte del líder del Tour **Bjarne Riis**. A la general ja està a més de 7 minuts de desavantatge. El corredor navarrés sap que pujar al pòdium a París és ja impossible. Ahir va complir 32 anys... No va ser un "cumpleaños feliz".

21

Ahir es varen inaugurar els Jocs Olímpics d'Atlanta. La cerimònia d'obertura va ser del gust típicament americà. Pot ser que el moment més emotiu fos quan el mític boxejador **Mohamed Ali** (encara que jo sempre el recordaré pel seu antic nom, **Cassius Clay**, un dels mites de la meua infància) va encendre la flama olímpica.

Avui ha acabat el Tour de France que potser ha acabat amb l'hegemonia d'**Indurain**, un dels mites de la meua maduresa. **Riis, Ulrich** i **Virenque** han ocupat el podium en els Camps Elis de París.

28

Una bomba va fer explosió ahir a la matinada al **Parc del Centenari d'Atlanta**. Dues persones varen resultar mortes i altres 110 ferides. Feia deu dies que un avió de la **TWA** que cobria la ruta Nova York-París havia esclatat en l'aire sense cap causa

encara coneguda. La possibilitat que fos un atemptat terrorista guanya avui força. L'ombra dels tràgics Jocs Olímpics de Munich planeja sobre Atlanta.

Agost

3



Eduardo Serra

El mes d'agost comença calent, i no em refereixo al clima. Per una part, l'Audiència Nacional deixa en llibertat sense fiança el general **Rodríguez Galindo**, processat pel segrest, tortura i assassinat dels presumptes etarres **Lasa** i **Zabala**. Per una altra, l'actual ministre de Defensa **Eduardo Serra** anuncià ahir que el Govern no desclassificarà els "papers del CESID". Amb aquesta decisió, **Aznar** acaba de reconvertir alguns amics en enemics... Curiosament són tot just els socialistes els que han aplaudit la no desclassificació dels documents secrets... Curiosament també, pareix que no són tan secrets quan tothom sap quins són i que diven. Els diaris "**El Mundo**" i "**El País**" fan una síntesi dels do-

cuments reclamats per la Justícia i... curiosament, la interpretació que fan, document per document, cada un dels dos rotatius s'assemblen com un ou i una castanya... ¡Curiosos aquest país!.

5

S'han acabat els Jocs Olímpics d'Atlanta. **Espanya** no ha aconseguit les 22 medalles de Barcelona però l'actuació dels nostres atletes i les 17 medalles que han guanyat (cinc d'or, sis de plata i sis de bronze) ens col.loquen en un nivell molt alt. D'entre totes les d'or cal ressenyar pel seu valor sentimental les de l'**equip de gimnàstica artística**, la de **Miguel Indurain** en la contrarellotge, i la del mallorquí **Pepote Ballesster** a vela en la classe Tornado.

7

Aleix Vidal-Quadres, president del Partit Popular a Catalunya, acaba de fer unes declaracions sobre el "*greu i insidiós problema dels nacionalismes*" per a la governabilitat d'Espanya. La direcció nacional del partit a Madrid, abans que això anàs més lluny i posàs en crisi el pacte amb **Jordi Pujol**, l'ha desautoritzat. **Vidal-Quadres** no ha variat un pèl el seu ideari polític i el seu discurs des que el coneixem. La direcció nacional del PP a Madrid deia el mateix que ell just fa cinc mesos... La coherència per damunt de l'oportunisme sempre ha estat un vici imperdonable en política!

8

Ahir vespre, una tempesta descarregà 160 litres per metre quadrat en menys d'una hora a certs indrets del Pirineu d'Osca. La violentíssima

riada d'aigua que es va formar en un moment va arrasar el **Camping "Las Nieves"** de Biescas. Onze morts i uns 200 ferits és el balanç provisional de víctimes, però es calculen més de 70 els desapareguts sota l'allau de pedres, troncs i fang... Una tragèdia que es recordarà molt de temps, com la del **Camping "Los Alfaques"** a Tarragona, on hi moriren 215 persones.

18

Dos periodistes del diari independentista basc "Egin", **Fernando Alonso** i **Andoni Murga**, foren detinguts ahir per la Guàrdia Civil a Hernani (Guipúzcoa) per col.laboració amb banda armada. Un d'ells guardava a ca seva 27 quilos d'explosius, un subfusell i una pistola... Quines eines més rares per a uns periodistes!

El ministre d'Afers Exteriors, l'eivissenc **Abel Matutes**, ha visitat recentment el president **Jaume Matas**. "*No hi ha problemes -va dir- tot és normal en el PP Balear*". ¿Fins i tot les investitures de tres presidents del mateix partit en un sol any?... El dia que Matutes digui que no hi ha problemes amb el Marroc o amb Algèria, que tot és normal, cercau un refugi on amagarvos: ¡estam en guerra!.

22

¡La jugada mestra!... El coronel **Juan Alberto Perote** va robar *inadvertidament*, mesclades amb papers de la Federació de Pentatlón (i no és broma), 1.245 microfilmacions del CESID i en va treure còpies. Segons pareix, aquests documents foren comprats per **Mario Conde** per tal de "negociar" amb el govern socialista una sortida al

seu problema i reproduïts en el diari "El Mundo" (tampoc és broma que els documents secrets dels serveis de seguretat de l'exèrcit surtin publicats a la premsa). El mateix jutge **Baltasar Garzón** en va trobar un bon grapat en la mateixa cel.la de Perote (i tampoc és broma que el lladre guardi a la presó part del seu botí)... El cas és però que ara quan el fiscal militar sollicita 10 anys de presó per a Perote, la defensa diu que no existeixen les còpies que l'impliquen... i si existeixen, que es mostrin en el jutjat... i si es mostren, que se validin amb els originals... El govern de socialista ja es va negar llavors a desclassificar els documents del CESID i ara també es nega el govern d'Aznar... Conclusió: si no es desclassifiquen els papers del CESID no hi haurà proves contra Perote... i Perote i Conde, Conde i Perote, podran continuar fent xantatge als governs impunement. ¡La jugada perfecta!



Mario Conde

26

Jesús María Castañares, un veí de Elgoibar (Guipúzcoa) de 55 anys, va prendre com una torxa quan recriminava a

un grup de joves radicals la seva actitud quan montaven barricades al mig del carrer. Un cóctel Molotov va esser la resposta que va rebre i que li cremà un 20% del seu cos. Poc després, l'Ertzaintza va detenir el presumpte autor dels fets: un nin de 14 anys que s'anomena **Iraultza**, que en eusquera significa "Revolució". Son pare és a la presó de Nanclares de Oca des de 1981 condemnat per terrorista. Sa mare del nin, que també fou detinguda fa quinze anys, defensa el seu fill: "Gracias a Dios en esta casa no hay violencia; la violencia la genera el Estado... Mi hijo no es violento... es una persona maravillosa"... Es prenguin tot el temps per reflexionar que vulguin... Les conclusions són clares i tristes.

29

El Govern no dorm cercant d'on treure doblers. Cobrar als usuaris de la Sanitat Pública 100 pessetes per recepta i altres quantitats per la utilització dels serveis mèdics (radiografies, anàlisis, material quirúrgic, hospitalitzacions, etc.) pareix que és la solució per sanejar la caixa de l'Estat... i emmalaltir les butxaques dels malalts... **Aznar** va dir que no privatitzaria l'**Insalud**... Potser, però pel que vol fer ho sembla!

¡L'escàndol de l'estiu!... i per una vegada no té res a veure amb el GAL: **Daniel Ducruet**, marit de la princesa **Estefania de Mònac**, ha aparegut fotografiat en una revista italiana en plena orgia amb una jove belga. El reportatge ha provocat un terratrèmol al Principat dels Grimaldi. **Raniero** es passetja pels carrers amb unes tisores de podar... ¿Per a què les deu voler fer servir?

31

Avui s'obri el teló de la lliga de futbol més polèmica de la història, la lliga de les estrelles, la dels milers de milers de milions gastats en fitxatges: **Robson, Capello, Giovanni, Vitor Baia, Ronaldo, Finidi, Rivaldo, Couto, Romario, Stoichkov, Mijatovic, Suker, Seedorf, Roberto Carlos**, etc... I els que encara arribaran allà pel desembre ¡per reforçar les plantilles!. 25.000 milions són els que es duen gastats ara mateix!... ¡Un absurd, un monumental insult, una fabulosa indecència!

Tendrem futbol televisat els dissabtes, els diumenges, els dilluns, dimarts, dimecres, dijous... Tendrem bregues, males cares, separacions, divorcis... i un descens de la natalitat!

Setembre

2

A punt de començar un nou curs polític els líders dels partits afinen les seves llengües i assagen els papers que a partir d'ara representaran en aquesta enorme comèdia que és la política a Espanya. Diu **Mayor Oreja**, ministre d'Interior: "No hemos desclasificado los papeles del Cesid por no llevar la contraria al gobierno anterior. Sé que no voy a convencer a nadie, pero es así". Diu **Anguita** i amb raó: "Es un insulto. Me considero ofendido e insultado. Se me está llamando imbécil a la cara con este tipo de respuestas". Fins aquí diu Anguita i diu bé, però a partir d'aquí ja pixa fora de test: "Aznar y su gobierno se han convertido en complices de

asesinato y robo de fondos reservados"... Què fàcilment perd la raó aquest home les vegades que la té!

3

Prestau atenció perquè el que avui conta el diari "Última Hora" és una lliçó per a tots els ingenus que ens creiem les promeses electorals... El PP de Balears va prometre que fent una política d'austeritat reduiria el nombre d'alts càrrecs i d'assessors del Govern. Bé idò, **Jaume Matas**, és vere, els ha reduït de 33 que hi havia a 18... però segueixen cobrant entre tots el mateix: 130 milions a l'any. És a dir, que el que abans cobraven 33 ara s'ho reparteixen 18... I jo, ignorant, que havia entès que això de l'austeritat era una altra cosa!

6

El general **José Cassinello**, germà d'un dels imputats en la trama del GAL, el també general **Andrés Cassinello**, va defensar ahir públicament l'actuació del grup antiterrorista. El general va acusar a cert director d'un diari -no fa falta dir qui és- d'atacar "con más impiedad a los GAL que a ETA"... Són molts, molts, els que pensen el mateix però no s'atreveixen a dir-ho...

Segons **Andreu Pizà**, exregidor de l'Ajuntament de Calvià implicat en el intent de suborn d'un regidor socialista, foren alguns empresaris de la construcció i el mateix Govern de **Gabriel Cañellas**, qui aportaren 200 milions cada un, per tal de "guanyar" la batlia d'un dels municipis més rics d'Espanya i d'Europa... Primera consideració: si els constructors "invertiren" 200 milions és que pensaven guanyar-ne molts més. Segona conside-

ració: la primera consideració també és aplicable en el cas dels polítics implicats.

9

A Bilbao, milers de simpatitzants de Herri Batasuna han demanat en una manifestació "por la democracia en Euskal Herria" que ETA assassinés a **Juan María Atutxa**, conseller d'Interior del Govern Basc. "Atutxa, escucha: pim, pam, pum"... Evidentment si aquests que criden això són els demòcrates que lluiten per la llibertat del seu poble... tots els altres, bascos o no, som els terroristes que tenim la consciència i les mans tacades de sang!

El diari "El Mundo" acaba d'emprendre una nova ofensiva al més pur estil de les venjances sicilianes. En el seu editorial d'avui titula: "Eduardo Serra, el eslabón podrido"... Com que el govern Aznar s'ha negat a desclassificar els papers del CESID, la resposta de **Pedro J. Ramírez** ha estat ràpida i fulminant. Diu el seu diari en primera pàgina que **Eduardo Serra** -aleshores president de Cubiertas y MZOV "pagó en comisiones y sobornos 147 millones a Roldán". Recuperant antics costums, **Pedro Jota** demana la dimissió irrevocable i immediata del ministre.

13

El jutge **Baltasar Garzón** es va despertar ahir sense massa feina a fer i decidí cercar-se un nou procés amb que entretenir-se... ¡Aferrau-vos fort! Ha obert diligències per l'assassinat i desaparició de 266 espanyols durant la dictadura argentina (entre 1976 i 1983). El jutge citarà a declarar d'entre una llista de més de cent militars i policies, els expresidents de la

República Argentina, generals **Videla** i **Galtieri**...



Baltasar Garzón

14

Realitzades les eleccions de compromissaris pel pròxim **Congrés del PP Balear**, les diferents famílies del partit s'amenacen amb pestes i lepres si no s'arriba a un acord. Tots demanen un pacte, tots diuen que és quasi impossible d'aconseguir... Ningú es refia de la seva ombra!

16

La festa que organitza cada any el **PCE** (Partit Comunista d'Espanya) té sempre un caràcter com de romeria, de "Dijous Bo" inquiero. Allà s'hi reuneixen els vells comunistes de la guerra i els nous comunistes amb cresta punki, litrona i porro. Hi ha vi, *chorizos a la brasa*, música, etc.. Però el que de veres anima el personal és **Julio Anguita**. Com que -segons ell- no es compleix la Constitució, reclama un Estat Federal i el dret a l'autodeterminació del País Basc, Catalunya, Galícia, etc.; critica el Rei i demana la III República... Les crítiques que des de tots els costats ha rebut a les poques hores el tracten d'erràtic, ran-

ci, irresponsable i imprudent. **Juan Carlos I** no té encara decidit si s'afiliarà al PCE, però ha confirmat que l'any que ve no se perdrà la festa!

Umberto Bossi, líder de la Lliga Nord, proclama la independència de la Padània (conjunt de províncies del nord d'Itàlia) respecte de "la lladre Roma" i del "sud captaire"... Pels rics els pobres sempre són lladres, ganduls, mendicants i incòmodes paràsits!

17

Toca a escàndol per setmana! Fa dos dilluns va esser la no desclassificació dels papers del CESID. Dilluns passat fou **Eduardo Serra** i les comissions il·legals de **Cubiertas y MZOV**. Aquesta setmana, "la premsa de l'escàndol" arriba als nivells més alarmants. Segons "El Mundo" el CESID va segrestar mendicants per fer-los servir de conillet d'índies i experimentar amb ells sedants que havien d'utilitzar per segrestar a etarres al sud de France... Donem per segur que això és així, que els fets van ocórrer el juliol de 1988 i que qui va planejar i ordenar les operacions va esser **Felipe González** (aquestes seran en definitiva les conclusions lògiques a què arribarà **Pedro Jota** i que els pròxims dies il·lustrarà amb un bon grapat de fotocòpies de documents secrets)... Bé, aclarit això, només faltaria desvetllar els següents interrogants: ¿Qui subministra aquesta informació a "El Mundo"? ¿Quin servei presta **Pedro Jota** en aquesta gent? ¿Amb quina intenció? ¿És això legítim?... No és més que simple curiositat periodística.

24

Felipe González acusà ahir **Aznar** d'esser poc rigorós i de no saber encara que està en el poder. "Es tiempo -va dir- de que se entere de que ya no está en la oposición y tome decisiones despejando este clima de despiste, incertidumbre y constantes contradicciones"... Jo no sé si **Aznar** governa o no, però qualcú ho fa perquè ens han apujat el preu del tabac, de l'alcohol, de la benzina, de l'aigua... demà: les receptes mèdiques, els impostos per a les autovies, els bitllets d'avió... Es queixava a més l'expresident que mentre no ha fet declaracions l'han acusat d'estar de vacances i ara que ha començat a fer oposició, **Álvarez-Cascos** diu que no té dret moral a parlar... ¿No vos fa llàstima aquest home?..... No, no! em referia a **Álvarez-Cascos**!

25

Gabriel Cañellas és un garrover molt mal de tomar, però... n'hi ha que estiren fort! **Esquerra Unida** ha presentat una denúncia penal per prevaricació, suborn i malversació de cabdals públics contra l'expresident per l'adquisició de l'edifici seu de la Conselleria d'Agricultura. Acusen Cañellas d'haver pagat per l'edifici 746 milions de pessetes: 84 milions més del decidit amb anterioritat... I és que 84 milions de sobrepreu donen per repartir moltes comissions!

Curiosament un dia després, **Jaume Matas**, president del Govern Balear, va demanar al seu partit que en el pròxim congrés aprovi un "codi ètic" que reguli el comportament de tots els afiliats al PP. "Si un militant és descobert i condemnat per corrupció serà expulsat immediatament del partit" -va

dir... I castigat amb 200 corretjades per "gilipolles" -va pensar!

27

Ens estam tornant boigs? Un nin nord-americà de sis anys, **Johnathan Prevette**, ha estat acusat d'assetjar sexualment una amigueta de l'escola de pàrvuls... ¡per haver-la besada! El nin ha estat aïllat i expulsat del col·legi després que una professora el denunciàs. La presidenta d'una associació nacional de dones americanes ha dit referint-se al cas: "*Me pareix bé el càstig: els nins que no aprenen a respectar les dones acaben convertint-se en homes sexualment agressius, en violadors, en monstres*"...

Posats a desbaratar, no m'estranyaria gens que en aquest estat de psicosi col·lectiva, la defensa acabàs justificant les mostres d'afecte de l'infant argumentant que "*la nina el va provocar descaradament*"

30

Facin el favor de revisar el que els deia el passat dia 17 d'aquest mes... Idò sí, avui és dilluns... ¿I què passa els dilluns?... Efectivament: tots els dilluns "**El Mundo**" ens sorprèn amb un nou escàndol. "*EL CESID filmó reunions privades de altos cargos en un chalé de lujo*". Segons el diari, càmares de video amagades en els dormitoris del xalet, filmaren encontres secrets de membres del govern socialista i altres alts càrrecs... Imaginin-se el que vulguin que no fa falta ser molt espavilat per saber què es pot filmar en un dormitori... *Eh! Macarena... aaaah!*

Deixem-ho estar ...

S'ha acabat l'estiu, s'ha acabat el mes, s'ha acabat aquest "quadern": diari de misèries públiques i publicades. □

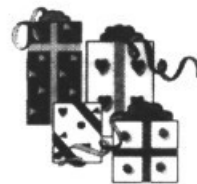
A VISTES DES POBLE

Llista de Correus 07192
ESTELLENCES

Subscriu-te

No et quedis sense "la millor" revista d'Estellencs!

**Ja som 130 subscriptors
Només ens en falten 20 més
N'ets tu un?**



Si encara no t'has subscrit...
**FES-TE UN REGAL PER
NADAL!**

En/Na (malnom):.....
Nom i llinatges:
Domiciliat/da a:.....
Avd./Carrer/Plaça:
Núm: Pis: Porta: Codi postal:
Telèfon:

Se subscriu a la revista **A VISTES DES POBLE** per un període d'UN ANY (quatre números) i un import de 2.000 pessetes

Rebré la revista en el meu domicili d'Estellencs:
..... Telèfon:

Assenyalau amb una (X) la forma de pagament

- COMPTAT
 Ingrés al ccc 0049-3184-63-2214007893 Banc Central Hispano

Retallau o copiau aquesta butlleta de subscripció i enviau-la a:
"A VISTES DES POBLE"
Llista de Correus 07192 (Estellencs)

DIETARI DE FETS I FESTES

Per Cati Jover

juny

1

Hi ha renous que inevitablement espanten perquè estan associats a desgràcies i accidents. Devers les set de l'horabaixa s'ha sentit la sirena d'una ambulància. Tothom ha sortit a guaitar a plaça per veure què passava. Per desgràcia ha estat n'Antònia "Bet Maria" que segons han dit ha tengut una embòlia. Se'n l'han duita cap a Palma. Desitjam que es recuperi ben aviat.

Avui s'ha acabat el curset de ball de saló organitzat per l'Associació Cultural. Com que la gent, ha quedat molt satisfeta, s'ha decidit fer un sopar amb música i ball per a dis-sabte que ve.

5

Titula el "Diari de Balears" que el Ple de l'AJuntament d'Estellencs torna a demanar a Demarcació de Costes la concessió del varador de la cala. La qüestió més urgent, informa el diari, és saber com s'arreglen els desperfectes ocasionats pel darrer temporal i qui es fa càrrec de les despeses. De moment Obres Públiques s'encarregarà de llevar les pedres que caigueren dins la mar i que impedeixen el pas al varador. La resta, els fanals inutilitzats, el motor de la rampa espanyat i altres desperfectes amb un cost d'uns dos milions de pessetes, correrà a càrrec del pressupost municipal perquè -segons diu el batlle- des de fa uns anys no es cobra cap taxa als usuaris...

Avui he pogut parlar amb n'Andreu "Bet Maria" que m'ha dit que en aquests darrers dos dies sa mare s'havia recuperant molt bé. El cas és que ara mateix té una feina de córrer papers i mirar de trobar-li una residència ja

que no pot quedar tota sola. Dos mesos en llista d'espera li han dit, i ell, és clar, que se n'ha de tornar cap a França, no pot estar-se tot aquests temps per aquí esperant que li donin plaça. Pareix esser que l'assistència social que tenim en el poble li ha dit que hi ha unes monges a Puigpunyent que cuiden a gent gran sense família que els pugui cuidar. Demà ho mirarà... Està bé aquest servei d'assistència social, com a mínim per donar informació del que la gent gran pot disposar en cas de necessitat.

8

Aquest vespre Estellencs ha quedat mig buit: unes 50 persones se n'han anat cap a Algàida per fer el comiat del curset de ball de saló. A més dels participants -que han mostrat els avanços apresos- s'hi ha afegit altra gent del poble per fer més bulla... i s'ho han passat d'allò més bé!

9

Avui, organitzada per l'Associació Cultural, hi ha hagut excursió a n'Es Port des Canonge. Aquesta vegada sí que l'han poguda fer el dia programat. No hi ha hagut, com altres vegades, empediments climàtics. En el mes de juny el temps ja acompanya.



15

Avui s'ha celebrat una Marató de Truc: 24 hores de joc? No, no ha estat tant... però ja n'hi ha hagut ben aprou! I és que de fet només es poden aguantar 12 hores seguides (des de les 4 de l'horabaixa fins a les 4 de la matinada) a força de cerveses i gintònics. Això sí, devers les nou i mitja de la nit una bona porcelleta els ha ajudat a fer paret fins que només han quedat dues parelles per jugar la final. Les parelles finalistes eren de Palma. La tercera parella classificada ha estat en Toni Ortiz i n'Odette. Per cert que d'entre totes les parelles cridava especialment l'atenció la formada pel nostre batle i en Jordi Magrinyà... Govern i oposició fent falses, envits i trucs...

17

Ja han començat les obres de reparació del varador de la cala. Per això que ningú s'espanti si veu sortir bussos del mig de la platja: estan esmicolant les pedres que des del darrer temporal impedeixen el pas de les barques tant per sortir del varador com per entrar-hi.

21

Avui de capvespre han fet el comiat de final de curs a

l'escola. Els nins han ballat boleros i han fet un parell d'actuacions; llavors, una bona berenada i un poc de música. Pareix esser que també serà l'adeu de la mestra, na Joana Vila. Probablement pel pròxim curs hi haurà mestra nova.

22

Avui vespre, a Plaça, organitzat per l'Associació Cultural, sopar: sardinada i trempó. No es veia una gentada, però així i tot els 25 quilos de sardina s'han acabat en un no-res. Com sempre i per acompanyar la festa "música bakalao". Cap a la una de la matinada han posat tangos i pasdobles... i ja ha estat més bo d'aguantar.

30

Avui dematí s'ha celebrat la tradicional "Pujada Automobilística a Sa Coma d'Andratx". Entre els participants en moto, un estellenquí, José Luís Palmer (per a tothom conegut per "en Machín"), ha quedat segon en la seva categoria. Enhorabona... i alerta a caure!

juliol

4

DIETARI DE FETS I FESTES



Publica el "Diari de Balears" que la prevista ampliació de l'entrada al poble des de Banyalbufar, que s'havia de fer el passat mes de març, no es podrà dur a terme fins el mes de setembre per mor d'un error en l'exposició pública per l'expropiació dels terrenys ubicats al costat dels rentadors. El projecte pretén ampliar l'entrada al poble per facilitar-ne el trànsit i evitar les retencions que es produeixen sobretot quan passen autocars.

6

Avui vespre a la terrassa de "Sa Cafeteria" hi ha hagut música en directe per a que ballàs tot aquell que en tingués ganes. La iniciativa den "Pep de Sa Cafeteria" ha començat a donar una mica d'ambient d'estiu maldament encara no hi ha massa gent pel poble... Tot arriba, però cada vegada més tard!

7

Avui s'ha fet una excursió a Sa Dragonera organitzada per l'Associació Cultural. Entre nins i grans hi han anat més de 60 persones. Tot ha estat fantàstic menys la tornada amb la barca a Sant Elm a causa del vent que s'ha aixecat.

12

Hi ha iniciatives dels nostres veinats banyalbufarins que seria bo imitar. L'associació "Amics de Banyalbufar" ha organitzat per avui la primera d'una sèrie de tertúlies que es faran cada divendres durant tot l'estiu. Avui, a les deu del vespre, es debatrà i discutirà sobre el futur del poble... Però a noltros el que ens agrada de veres és fer festes, balls, pambolliades i torrades... Que ningú s'estranyi si un dia algú ens explica el conte de "la xigala i la formiga".

13

Per segon dissabte consecutiu hi ha tornat haver música en viu i ball a "Sa Cafeteria". Avui ja hi havia bastant més gent que la setmana passada però, per desgràcia, pareix esser que hi ha hagut una denúncia a la Guàrdia Civil perquè han trobat que la música era massa forta.

14

Organitzada per l'Associació Cultural s'ha fet una excursió a n'"Es Torrent de Pareis". Hi ha anat molta gent però pareix que els més grans l'han trobada una mica feixuga.

18

Segons publica avui el "Diari de Balears", el nostre Consistori ha aprovat en

sessió plenària les bases del concurs per a començar la redacció de les normes subsidiàries. Des de l'Ajuntament es considera que l'existència d'aquesta normativa urbanística és essencial pel municipi en tant que d'ella depèn en certa manera el desenvolupament futur del poble. El més important però és que pareix que en aquest punt la filosofia dels dos grups polítics municipals és coincident: cal mantenir la tipologia del poble protegint-lo d'urbanitzacions i de parcel·lacions purament especulatives tot i fent-ho compatible amb opcions a poder fer i rehabilitar habitatges i evitar així la des població per falta de vendes.

19

Ja està tot arreglat! Les reparacions que s'estaven fent al varador de la cala han finalitzat i les instal·lacions ja es poden utilitzar amb tota normalitat. Avui acaba la concessió. Ara només queda que les Institucions concedeixin a l'Ajuntament una nova concessió temporal... i així fins... Ni se sap!

20

A "Sa Cafeteria" ja havien baixat el volum de la música perquè no molestàs; però així i tot s'ha presentat

la Guàrdia Civil demanant permisos. Han fet aturar el ball durant mitja hora i després s'ha pogut continuar una mica més fins a mitjanit. Amb tots els respectes: una cosa és una cosa i l'altra és ganes d'empenyar. Poques coses que hi ha i encara...

21

Un cotxe que hi havia estacionat a l'aparcament de la mar ha anat davallant fins pegar damunt d'un altre. Han cridat una grua per aixecar-lo però pareix esser que al final no ha fet falta.

27

Du camí també de convertir-se en tradició: els Replegats han celebrat la seva festa anual al Camp de Futbol. Des de les 12 de la nit fins a les 7 de la matinalada... Bakalao i "No pares! sigue, sigue"... fins que s'ha acabat el "combustible"!

agost

4

Avui vespre amb un concert de l'orquestra de cambra "Els Solistes de Mallorca", dirigida pel mestre Agustí Aguiló, han començat les segones "Serenates Guiltarrístiques d'Estiu a Estrellencs". Amb peces de Bach, Giuliani i Haydn, el concert ha estat un èxit. Els vint-i-dos músics ens han oferit una nit de música molt difícil de superar. L'Església era plena de públic... maldament el preu poc "popular" de les entrades.

10

El segon dels concerts de les "Serenates" ha estat de cant i guitarra. A la soprano, Mari Paz Juan Castro, no la coneixiem; però a la guitarra, el nostre veí i fill d'aquest poble, Xavier Bestard de "Ca'n Rave". El concert ha estat sorprenent. Pocs eren els que estaven acostumats a n'aquest tipus de recitals. Ja no hi havia tanta de gent com a l'anterior.

DIETARI DE FETS I FESTES

15

El tercer dels concerts celebrats dins la nostra església de Sant Joan Baptista ha anat a càrrec del grup d'alumnes del "Primer Curs de Guitarra Vila d'Estellencs". Durant una setmana onze avantajats alumnes han pogut seguir les classes magistral oferides pels professors Alex Garrobé i Miquel Angel Aguiló. El concert fou la prova de foc per aquestes promeses. Un darrera l'altre ens oferiren les peçes que havien treballat durant aquesta setmana. El resultat, perdontant algun que altre error producte dels nervis, va ésser molt interessant.

16

Ja només queda una setmana pel començament de les Festes. Avui, l'amollada dels primers coets i la penjada de banderes ens ho ha recordat. Enguany, per primera vegada, serà una comissió de festes l'encarregada de confeccionar el programa en honor de Sant Joan Baptista i de vetllar perquè tot surti bé.

17

El concert que s'ha celebrat avui vespre ha donat per acabades les "Serenates Guitarrístiques" d'enguany. El mestre Àlex Garrobé ha fet un concert de



guitarra sola d'un altíssim nivell.

20

Segons informa el "Diari de Balears" avui es reuniran a Ciutat el nostre batle, Tomeu Pericàs, i el president de la Comunitat Autònoma Jaume Matas. Segons el rotatiu escrit íntegrament en català, en Tomeu traslladarà al president el seu malestar per les extraccions d'arena que es volen fer davant les nostres costes. Pericàs, que defensa la idea d'un desenvolupament sostingut, demanarà suport al Govern perquè la

Serra de Tramuntana sigui declarada reserva natural...

Segons indica el mateix diari en un apunt, el programa de les festes patronals d'enguany ja està enllestit. El més significatiu però és que hi haurà vuit dies de festa contra els quatre -màxim cinc- que eren habituals.

22

Avui migdia es passejava pels carrers del nostre poble ni més ni menys que en Pedro Almodóvar -el famós director de cinema- com un turista més. Ha anat caminant fins a la mar i

llavors entrat en gana s'ha aturat a dinar a un restaurant del poble. Molt més discret del que en ell és habitual poques persones han reparat qui era. El que no sabem és si haurà pres notes per l'argument de la seva pròxima pel·lícula.

23

Avui han començat les festes. Segons el programa, avui dematí tots estàvem convidats a enramellar els carrers de la vila, però ja ho hem trobat quasi tot fet. Dilluns s'hi posaren i ja quasi no ha quedat res per fer.

El vespre, devers les vuit i mitja, Pere Trias Aulí, l'ex-batle d'Esporles, ha llegit el pregó que ha encetat oficialment les festes. Trias ha parlat de conservar el nostre patrimoni cultural, les festes i els espais naturals... Llavors, la gent se n'ha anat cap a l'Església per escoltar un concert a càrrec del Cor d'Esporles que ho han fet de meravella.

Devers les 10 tothom ha anat cap a Plaça a sopar amb el seu plat i coberts. El sopar de frit l'ha preparat l'Associació de la 3ª Edat... Associació que, per cert, a hores d'ara encara no sé ni quan s'ha creada ni qui la compon. Conviendria que els seus responsables ho fessin a saber



DIETARI DE FETS I FESTES



per si d'acàs algú s'hi vol apuntar, ¡dic jo!. El sopar ha estat animat pel grup musical "Herbes Dolçes"; un grup mallorquí que ho fa força bé i amb una veu molt maca.

24

Avui hem sabut pel repicar de campanes que hi havia un mort. Ahir vespre va morir sobtadament a ca seva na Catalina "Sa Rossa des Salt". Tenia vuitanta-un anys. Avui horabaixa li han fet el funeral. Cada any per festes hi ha d'haver la nota trista d'alguna desgràcia. Descansi en pau.

Avui dematí, nins i grans han anat a Plaça a pintar un mural immens que després s'ha penjat a Sa Plaça Nova i que ha quedat molt bé. Quan s'acabava de pintar, han repartit els rodets per a començar la Marató Fotogràfica que ha durat fins les nou del vespre. L'horabaixa però, s'ha jugat la final del "Torneig de Sa Garrova" de futbol... Com que avui en dia ja quasi no en queda res d'aquells equips fixos que donaven màxima emoció al campionat (Replegats, Intel·lectuals, Carrosses i Paparres), de res val dir si se n'han duit el trofeu els blaus, els verds, els blancs o els vermells. De totes maneres, queda dit que els blaus han estat els

millors i han guanyat la final als blancs.

Devers la mitjanit ha començat el renou més esperat per tots els joves del poble i fora poble, per tots els joves i alguns que ja no ho són tant... La "verbena" s'ha allargat fins les cinc i mitja de la matinalada amb una bona marxa. No hi havia prou lloc per ballar tots, la Plaça era ben plena, vessava.

Avui ha transcendit per la premsa el resultat de la reunió del nostre batle amb el president Matas. Pareix esser -segons

conta el "Diari de Balears"- que Pericàs va sortir satisfet de la reunió... Això era el més normal! Encara no hi ha precedent que Matas hagi dit que no a algú. Pel que fa al tema de l'extracció d'arena el President va assegurar "que es complirien tots els requisits necessaris per tal que s'extregui arena"... Però mem, Tomeu... no li vares dir que precisament del que es tracta és de que no se'n extregués d'arena?

25

Pel matí els carrers són deserts; tothom deu dormir

"sa moixa"... No s'ha animat la cosa fins a l'horabaixa on una colla de xeremiers ha fet un cercavila acompanyant la gent gran fins a la Plaça Nova per oferir una petita berenada i un poc de música, organitzat per l'Associació de Veïns... Què no convindria que algú també se'n preocupàs una mica d'aquesta associació i informàs del què fa i del què vol fer?

A la nit, comèdia a càrrec del grup esportier "Malspapers"... Dues comedietes curtetes i gracioses han fet passar una bona vetllada a tots els espectadors que eren a Plaça.

26

Avui, com que és dilluns, la cosa ha fluïxat. Només al vespre, s'ha recuperat el bon ambient amb el concurs de paelles. Quasi totes han tingut premi: la més bona, la més grossa, la més petita... ¡fins i tot hi ha hagut premi per a la més dolenta!. Llavors, una vegada acabats de sopar, un poc de música per fer-les pair. No ha faltat el "bakalao", naturalment.

27

Després d'un dematí molt tranquil (a la Plaça Nova hi ha hagut un taller d'estampació de camisetes, gorres, etc.), l'horabaixa ha estat molt dens. Per començar,



DIETARI DE FETS I FESTES



tots els nins han pogut gaudir de jocs i cucanyes. Després s'ha jugat la final del Campionat de Tennis, en què Manolo Oliva s'ha imposat a n'Alberto "de ca els Jovers". Per rematar un horabaixa molt esportiu, un partit de futbol de la màxima rivalitat entre Replegats i Papparres. Els més juvenets són ara per ara imbatibles. Abans d'anar a sopar i per tranquil·litzar tan frenètica activitat, s'ha inaugurat l'exposició de les fotografies de la Marató fotogràfica. Pareix ser que enguany la qualitat de les fotografies presentades li ha posat, al jurat, molt difícil la decisió d'atorgar els diferents premis a les millors fotografies.

Avui era el vespre de les *Varietés*. Vespre que ja s'ha fet tradicional des que se suprimeix la segona "verbena" i se substitueix per distintes actuacions, "sketchs" humorístics i "play-backs" musicals representats per la gent del

poble. Era una de les nits més esperades; però enguany la cosa ha estat molt pobre. Només un "mimo", que no ha fet llarg, ha arrabassat qualcuna tímida rialla. Llavors, per variar, una

mica de "bakalao"... i a dormir.

28

Com que ja duim sis dies de festa i les forces comencen a flaquejar res millor que un bon dinar mariner: salpes, musclos, cranques, calamars i sípies per fer un bon brou... En principi havia d'esser un arròs fet amb el ranxo del concurs de pesca, però com que la cosa s'ha fet impossible pel mal temps i les ones arribaven al bar, s'ha decidit canviar l'arròs per unes sopes i fer la festa a Plaça... L'espectacle de cuiners i cuineres amb davantal, fogons, casseroles, taules i cadires enmig de plaça han deixat bocabadats tots els turistes que anaven passant per Plaça.

A les set hi ha hagut el partit de futbol "fadrines contra casades" que al final s'ha convertit en un partit entre dos combinats: "maduretes" contra "juvenetes". Ha estat curtet, però ja els hi ha bastat. Han guanyat les més granades. Després el plat fort: "fadrins contra casats". Els homes ja han suat un poc més... sobretot els casats! Quan ja no han pogut més ho han deixat en un empat.

A la nit la Plaça era plena de gent per veure la nostra agrupació de teatre. Com sempre se n'han

sortit bastant bé... Alguns "despistes" però res important. El vent tampoc ha ajudat tombant alguns cuadres del decorat, però ha provocat algunes rialles. El millor de tot (quedi clar que a criteri dels homes), ha estat l'aparició d'una alota mig despullada, "por exigencias del guió" què es deia en aquells temps del "destape".

Adivinen com ha acabat la nit? Idò sí, la música de cada vespre, una i altra vegada... "El venao, el venao!"

29

"El que compta és passar-s'ho bé" titula una crònica del "Diari Balears" referida al dinar d'ahir a Plaça. Dues fotografies il·lustren la pàgina. En elles s'identifiquen clarament alguns famosos i afamagats "maitres".

Avui festivitat del nostre patró, degollació de Sant Joan Baptista, la "Lira Esportlerense" no ha pogut fer el cercavila perquè plovia. Després de la missa tothom ha anat a Sa Plaça Nova a ballar boleros. El què és curiós és que també hi han ballat "L'Oferta", què no hi té raó d'esser; però bono, els temps canvien i les tradicions també. Llavors, com cada any, i aquesta tradició sí què no se perd, refresc a l'Ajuntament.



DIETARI DE FETS I FESTES

A l'horabaixa també s'han hagut de suspendre "ses teresetes" perquè als 15 minuts de començar altra vegada aigua. Es vespre per acabar de rematar, tampoc hi ha hagut balls típics. L'Agrupació "Rondalla Maristella" d'Esporles no s'ha arriscat a venir veient com estava el temps. Però com ja se diu que "no hay mal que por bien venga" a les 12 de la nit tothom ja era a dormir... i no hi ha hagut "bakalao"! Però abans i enmig de Plaça, desafiant el mal temps, la final del torneig amb més prestigi de tots els que es jugan en aquest poble: el "Torneig de Truc". La parella formada per en Lluís "Capa" i n'Andreu Mateu s'ha imposat a n'en Teo i en Jaume "de Son Fortuny"

30

Avui és el darrer dia de festes. Pel matí, campionat de futbol infantil al pati de l'escola. Per l'horabaixa s'ha suspès la gimkama per falta de gent apuntada; però en compensació ha tornat l'espectacle de titelles que ahir es va d'haver de suspendre. Els nins s'ho han passat molt bé, però també hi ha hagut alguns grandolassos que han rigut ferm... com infants!

A la nit, "verbena camp", entrega de trofeus i traca final. La "verbena", molt animada, amb molta de gent. L'entrega de trofeus, com sempre. La traca final... han amollat tots els cohets que no havien amollat durant les festes...

Molts d'anys i fins l'any que ve!... (Si Déu vol).

setembre

3

Ja podeu anar alerta amb el que penjau en el fil d'estendre la roba!... Avui en dia fins i tot les coses més normals poden ésser objecte d'atenció en la premsa... El "Diari de Balears" d'avui publica en una de les seves seccions una fotografia on surten les espardeyes de na Maria

"des cabo" penjades de l'estenedor per aixugar-se. El text que justifica la instantània diu així: "Encara hi ha qualque indret on els costums perviuen. A Estellencs, una dona ha rentat amorosament les espardeyes i les ha penjades a la corda que té al carrer, un racó on el sol pega bona estona. Avui en dia és tot un privilegi poder fer net el calçat sense presses, sense emprar màquines d'eixugar roba o sense, fins i tot, pensar que ja no s'ho paga rentar unes espardeyes" ... ¡Estellencs: Típica!

16

En el "Diari de Balears" d'avui s'informa que el batle, Tomeu Pericàs, plantejà al president Jaume Matas la necessitat de revitalitzar la vida econòmica del municipi. Pareix ésser, i aquesta és la queixa d'en Pericàs, que després de quasi un any d'haver demanat a la Conselleria d'Economia del Govern Balear que facilitàs un estudi per trobar solucions a la delicada economia del terme i evitar la despoblació, encara no se'n sap res... Però el que Pericàs i molts d'altres tenim clar és que qualsevol solució al nostre futur passa pel turisme, pel comerç i per la construcció... Una altra cosa són les maneres

de fer-ho! El batle -diu el diari- ja ha anunciat que les normes subsidiàries seran molt restrictives, per l'estil que les de Banyalbufar... Tots ens hauríem d'alegrar perquè els desastres són molt bons de fer i després ja impossibles d'adobar.

18

A falta d'altres notícies seguim amb el que publica el "Diari de Balears". Segons aquest diari i per les informacions que vénen de la "Casa de la Vila", l'Ajuntament es veu obligat per llei a pujar les contribucions urbanes un 100 per cent. Tanta de sort que no hi ha més remei, que sinó ja la tenim armada!

24

Avui hem sabut pel que publica en primera pàgina el diari "Última Hora" que el Nobel de la Pau, Adolfo Pérez Esquivel és al nostre poble. El Nobel argentí de 64 anys i catedràtic de Drets Humans, és a la "Fundació S'Olivar d'Estellencs" per descansar uns dies abans de reprendre accions de pau per Burundi.

26

Han començat aixecar el carrer del Rector Palmer per empedrar-ho tot de nou i seguir després cap "Es Triquet" on està previst arreglar la plaça. Segons el

projecte que hi ha exposat a l'Ajuntament l'espai quedarà molt bé. El que passa és que només s'hi podran aparcar dos cotxes devora els quinze -o fins i tot els vint- que fins ara s'hi posaven, i això és un greu problema tenint en compte que encara no està previst un lloc on poder aparcar tants d'automòbils que hi ha al poble.

28

Avui ha estat un dia ple d'esdeveniments feliços pels que feim aquesta revista. Per començar i de ben dematí ha nascut a Ciutat el primer fill del nostre director, que s'anomenarà Francesc com és tradició generació rera generació a "Sa Tanca de Baix". Donam una abraçada molt forta a na Carme i l'enhora-bona a tota la família.

Cap al migdia hem anat de nocces. Na Catalina Jover Arbona, filla den Mateu "Cultiva" i també col·laboradora d'aquesta revista, i en Joan Pons han passat per la vicaria. Enhora-bona també als nuvis.

Per rematar un dia d'alegries i de festa... ¡més festa! A plaça hi ha hagut un sopar de llampuga amb pebres organitzat per l'"Associació Gastronòmica, Excursionista i Cultural".

Fins aquí hem arribat. ¡Fins la pròxima! □



L'aprovació definitiva dels "Pressuposts Municipals" i el "Pla d'Obres i Serveis" han estat els debats més calents d'aquest període estiuenc

L'oposició recrimina a l'equip de govern d'actuar improvisant

L'aplicació del tipus mínim previst per la llei (0,4 per cent) augmenta al doble la contribució urbana per l'any 97

A VISTES DES POBLE.-

La temporada estiuenca -del mes de juny al mes de setembre- s'ha caracteritzat en els treballs de l'Ajuntament per esser d'una calma de bassa d'oli. Serà només a finals d'estiu -amb l'arribada de la frescor- quan les sessions plenàries recuperaran una mica de tensió política.

Tanmateix en el plenari del dia **14 de Juny** un parell de temes que havien quedat pendents varen donar de si una mica de debat. El principal va esser l'aprovació definitiva del Pressupost municipal del 96, on el grup de l'oposició es reafirmà en la seva inicial abstenció. Manifestaren els dos regidors d'IDEES que la documentació adjunta als pressuposts era o bé poc clara o bé insuficient; que maldament el canvi de classificació de diferents partides de despeses, quedaven sense aclarir alguns controls pressupostaris com és el dels set llocs de feina municipals; que no es podien aprovar els pressuposts sense haver tancat prèviament l'estat de comptes de l'exercici anterior; i per concloure, que no es podien incloure i aprovar els comptes del varador sense un informe comptable donades les seves pressupostes irregularitats.

L'aprovació definitiva dels Pressuposts del 96 compta amb el vot favorable de quatre regidors del PP (en el moment de la votació no hi era present el regidor de Cultura, Tomeu Sastre) i l'abstenció dels dos regidors de l'oposició.

Figurava a l'Ordre del Dia la presentació d'un informe sobre la situació del Varador. El batle -que donà lectura d'un informe que no presentà novetats de relleu- manifestà la intenció d'enviar una carta als usuaris explicant les gestions realitzades a fi de clarificar públicament l'assumpte.

Un altre dels temes que figurava a l'Ordre del Dia era el de les "Serenates Guitarrístiques", si bé a petició del batle el debat s'hagué d'ajornar donada la ja citada absència del regidor responsable.

Amb els vots dels dos grups, s'aprovà per unanimitat l'adhesió al Pla de Millorament de Façanes amb una aportació municipal de 100.000 pessetes. Per una altra part, també s'aprovà l'ordenança fiscal per a les taxes d'expedició de documents administratius.

Pel procediment d'urgència s'aprovà la contractació d'un equip redactor de les Normes Subsidiàries. En aquest punt els regidors d'IDEES es queixaren que en un tema tan important per al poble s'haguessin perdut tants de mesos. Però el cas és que per mor d'un error administratiu aquest acord no seria vàlid i sofriria un nou retard. En el plenari del dia **15 de Juliol** es tornarà a convocar un nou concurs, aquesta vegada amb tramitació d'urgència i amb un pressupost limitat de 2 milions de pessetes a càrrec del pressupost d'enguany.

En un altre punt de l'Ordre del Dia, s'aprovà inicialment el Padró d'Exaccions Locals amb el compromís, per part de l'Ajuntament, de remetre una carta personalitzada a tots els contribuents perquè tinguin un coneixement directe de totes les exaccions per les quals tributen.

Seguidament, el grup municipal i de govern del Partit Popular, presentà una moció remesa pel Parlament de les Illes Balears i aprovada per tots els grups parlamentaris, referent al Pla de Pau de les Nacions Unides per al Sàhara Occidental. Moció que el plenari municipal aprovà per unanimitat.

És de ressenyar també, que a una pregunta de l'oposició sobre l'ex-

tracció d'arena en el nostre litoral, el Batle, Tomeu Pericàs, contestà que davant les Institucions responsables estava disposat a mobilitzar-se, juntament amb l'Ajuntament de Banyalbufar, per -com a mínim- manifestar una total oposició a aquest projecte, que provocaria un procés de degradació mediambiental si es dugués a terme.

Les reunions plenàries municipals es reprengueren amb una convocatòria extraordinària el **12 de Setembre**. En aquesta sessió queda manifesta la disconformitat del grup de l'oposició per la injustificada aturada de les sessions plenàries municipals durant el mes d'agost que obliguen a accelerar les feines i convocar sessions extraordinàries i urgents.

Aquesta sessió tenia per motiu l'adjudicació de les obres de remodelació de la Plaça des Triquet. Adjudicació que sense problemes fou aprovada per unanimitat.

**354 habitants
(182 homes i 172 dones)
és l'actual població
d'Estellencs segons el
darrer "Padró"**

El ple ordinari no tindria lloc fins el **20 de Setembre** amb l'aprovació per unanimitat del "Padró d'Habitants" i un conveni per a la prestació del servei social substitutori dels objectors de consciència.

Pel que fa al primer, Estellencs compta en l'actualitat amb 354 habitants (182 homes i 172 dones).

En referència al tema del servei social dels objectors, el grup municipal IDEES demanà al grup de govern que

tengués preparat per els objectors un pla detallat de feines a realitzar.

En aquest Ple, s'aprovà per unanimitat l'augment de l'Impost de Béns Immobles (IBI) per al 97. L'aplicació del tipus mínim previst per la Llei (0,4 per cent) suposarà una pujada del 100 per cent en els rebuts de la contribució urbana del pròxim any. Per la qual cosa els ingressos municipals passaran de dos milions de pessetes que es recaptaven a uns quatre milions. En aquest punt i davant la impopularitat de la mesura aprovada, l'oposició va demanar al Batle que l'Ajuntament donàs una clara i exhaustiva explicació als contribuents.

S'aprovà també per unanimitat el Padró d'Exaccions Locals. No obstant això, el grup IDEES fou molt crític amb el govern municipal tota vegada que quedava molt poc temps per a les possibles reclamacions, ni s'havia acomplert el compromís del plenari de juliol d'enviar les cartes als contribuents posant-los en coneixement els seus tributs.

El Batle es disculpà dient que problemes referits a la propietat dels nixols del cementeri havien complicat molt la feina i retardat l'elaboració del Padró.

L'aprovació dels comptes per les "Serenates Guitarrístiques d'Estiu" provocaren un encalament del debat municipal. Els regidors de l'oposició votaren en contra de l'aprovació adduint que aquest tema mai s'havia duit i explicat d'una manera clara en el plenari, i que fins i tot, el Consistori desconeixia el pressupost, l'organització i el grau d'implicació dels promotors.

Però el moment més àlgid de la sessió fou, sens dubte, el debat sobre el Pla d'Obres i Serveis pel 97.

El Batle va començar explicant que pel seu grup el projecte prioritari d'obres seguia sent solucionar el problema dels cotxes amb la construcció d'uns aparcaments públics. Argumentà però, que no hi havia possibilitat d'aprovar-lo fins que no estiguessin prèviament redactades i aprovades les Normes Subsidiàries del municipi. Pericàs presentà idò com alternativa un projecte per arreglar el camí del cementeri. La regidora d'Urbanisme i Medi Ambient, Paquita Bauzá, explicà el projecte de millora del camí municipal i concluí de-

manant al grup de l'oposició si tenien propostes a fer.

En aquest punt els dos regidors d'IDEES digueren que evidentment votarien a favor del projecte presentat pel govern municipal, però que tota vegada que les subvencions que s'otorguen en el Pla d'Obres i Serveis suposen un 90 per cent del cost de l'obra, era ridícul que només s'aprofitassin per fer millores de tan poca envergadura, quan s'haurien d'aprofitar les subvencions per, justament, realitzar aquelles obres que excedeixen la pròpia capacitat municipal.

Referint-se a la demanda de propostes que havia fet la regidora d'urbanisme i medi ambient, els regidors de l'oposició recriminaren al PP municipal de governar sense cap planificació, impreviament i amb presses. Afegiren que actuant així era el grup de govern el que s'autolimitava la responsabilitat de presentar els projectes, però que en tot cas, si es volia realment la col.laboració de l'oposició s'havia de fer amb temps, d'una manera planificada i no una setmana abans que es compleixin els terminis, "de pressa i corrensos".

El grup popular argumentà que només s'havia de presentar un avant projecte i que amb les obres ja aprovades d'Es Triquet i de S'Arraval només estaven demanant al grup de l'oposició que col.laborés aportant propostes.

Per acabar, l'oposició demanà als regidors del PP que es mirassin el seu propi programa electoral i que així mateix era en el "Pla Global de Desenvolupament Econòmic" pel poble on convenia fixar les actuacions.

En la darrera sessió plenària d'aquest període estival, celebrada el **26 de Setembre**, i convocada també amb caràcter extraordinari i urgent, el grup municipal del Partit Popular retirà el projecte de millora del camí del cementeri i presentà en el seu lloc un nou pla d'obres i serveis consistent en el projecte d'enterrament del cablatge elèctric amb un pressupost de vint milions. Aquest projecte presentat per GESA és ampliat per l'Ajuntament per tal de poder enterrar-hi també, en la mateixa operació, els cables de Telefònica i una línia més per a possibles ampliacions o utilitats (televisió per cable, per exemple). □



Els Ajuntaments, com totes les màquines de l'Administració Pública, estan estructurats de tal forma que puguin funcionar independentment de les persones que estiguin en la seva direcció, o sigui, que quasi funcionin per elles mateixes. Si no fos així, ja podeu imaginar el que passaria cada vegada que hi hagués un canvi de govern o d'equip, o una reestructuració de la plantilla de personal.

Ara bé, això no vol dir que les persones que hagin estat elegides per dirigir la política municipal no puguin intervenir en el seu funcionament. Més bé el contrari, depèn justament de l'equip de govern que un ajuntament funcioni bé o només discretament.

En el primer any de funcionament, el nou consistori ha demostrat que tenia bona voluntat i ha treballat de valent. Si en algun moment ha hagut d'improvisar —amb millor o pitjor encert— era inevitable i s'ha de comprendre.

La improvisació però, si bé útil en ocasions, no és una bona eina de treball si s'empra per sistema. Després d'un any, un bon equip de govern ha de saber perfectament quins són els terminis que s'han de complir, quines són les feines que s'han de fer i quins projectes són els que s'han de dur o es volen dur a terme.

Després d'un any, haver d'improvisar en segons quines coses és símptoma de mala gestió; pot significar perdre una ajuda econòmica o una subvenció, pot significar haver d'arranjar un projecte a darrera hora en detriment d'un molt més important, pot significar haver d'esperar un any més.

Si un dels reptes del nou Consistori és aconseguir una gestió eficaç, s'ha de deixar menys espais a la improvisació i molt més a la planificació. És veritat que sinó no passa res... només quedarà el dubte de si l'esforç que s'està fent no quedarà, com tantes vegades, en "una arrancada de cavall i arribada d'ase". □ **"Pino" Sturniolo.**

CORREU DELS LECTORS

A VISTES DES POBLE

LLISTA DE CORREUS 07192 ESTELLENCES

Recomanam als lectors desitjosos de fer una aportació a aquesta secció que s'esforcin a reduir l'extensió de les seves cartes: com més breus, com més condensades, més probable serà que puguem publicar-les. D'altre banda hauran d'anar degudament signades per autors plenament identificats (nom i llinatges, DNI, adreça i número de telèfon). No es publicaran cartes anònimes ni pseudònimes. Tampoc es publicaran aquelles cartes que pel seu to puguin ésser considerades insultants, com així mateix aquelles que pel seu contingut atentin contra el sistema de llibertats públiques i privades que defensa la Constitució i la Declaració Universal del Drets Humans.



A VISTES DES POBLE

respectarà la llibertat d'expressió i la voluntat dels qui vulguin expressar-se en castellà.

En qualsevol cas, les incorreccions ortogràfiques o sintàctiques seran responsabilitat de l'autor. El director d'aquesta revista no es compromet a mantenir correspondència -ni particular ni pública- sobre les comunicacions adreçades a aquesta secció, no es fa responsable dels temes tractats, ni té perquè identificar-se necessàriament amb les opinions exposades.

Demanam que a ser possible les cartes adreçades al "Correu dels lectors" estiguin escrites a màquina o ordinador per facilitar la seva lectura, interpretació i transcripció tipogràfica. Si no pot ésser, bastarà que la lletra sigui ben clara.

☎ TELÈFONS D'INTERÈS

Ajuntament d'Estellencs	618521
Centre de Salut d'Esporles	611101
Farmàcia d'Estellencs	618653
EMERGÈNCIES GENERALS (tots els serveis)	112
Urgències mèdiques	061
Son Dureta	175000
Urgències Son Dureta	175012
Ambulàncies Samur	736694
Ambulàncies Insulars	200706
Ambulàncies Grogues	736694
Protecció Civil	176417
Salvament marítim	900-202202
Guàrdia Civil	062
Guàrdia Civil d'Esporles	610223
Guàrdia Civil d'Andratx	235022
Tràfic (informació carreteres)	900-123505
Polícia Nacional	091
Polícia Municipal Palma	092
Bombers Palma	080
Bombers Mallorca	085
Incendis forestals	176117
Aeroport Son Sant Joan	789000
Aeroport Informació	789099
Iberia (reserves nacionals)	901-333111
Iberia (reserves internacionals)	901-333222
Port de Palma	715100
Gesa (avaries elèctriques)	274000
Telefònica (avaries)	002
Informació (provincial/nacional)	003

COLLABORA AMB "A VISTES DES POBLE"



**Mira dins dels teus
calaixos, del canterano de
la padrina jove o de
l'escriptori del teu padri
vell...**

**Segur que hi trobes
aquelles fotografies
antigues que són joies del
nostre passat individual i
col·lectiu. A tots els
estellenquins ens
agradaria molt veure-les
per així conèixer allò que
ignoram o recordar el
que ja fa temps hem
oblidat.**



AJUNTAMENT D'ESTELLENCS

Oficines municipals

Carrer de Sa Síquia, 4 1er.

TEL. 618521. FAX. 618670

HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC

De dilluns a divendres
de 9.00 h. a 14.00 h.
Dissabtes de 11.00 a
12.00 h.

HORARI DEL BATLE

Dimarts i divendres
de 11.00 h. a 14.00 h.
prèvia cita

HORARI DEL SECRETARI

Dilluns alterns
Dimarts i divendres
de 12.00 h. a 14.00 h.

HORARI DE L'ARQUITECTE MUNICIPAL

De 9.00 a 11.00 h. els
dies
Gener: dies 10 i 24
Febrer: dies 7 i 21
Març: dies 7 i 21

HORARI DE L'ASSISTENTA SOCIAL

Tots els dimecres
de 9.00 h. a 14.00 h.

RECOLLIDA DE FEMS

Els dilluns, dimecres i
divendres
a la nit

RECOLLIDA DE FERRALLA

El primer i tercer dijous
de cada mes
que la setmana sigui
completa
Es pot deixar des del dia
abans al costat dels
contenidors de fems del
torrent

*En bé de tots i de la natura
utilitzeu els contenidors de
vidre, paper i cartó per
depositar aquests materials*

*L'Ajuntament d'Estellençs desitja a tots
els seus veïns i residents unes
molt bones Festes de Nadal
i un venturós any 1997*

Molts d'anys a tots



PROTAGONISTES

ADOLFO PÉREZ ESQUIVEL, Premi Nobel de la Pau, descansa un parell de dies de setembre al nostre poble acollit per la "Fundació S'Olivar d'Estellençs"

El repòs d'un guerrer

"Sólo soy un ser humano que milita por la paz y por una sociedad más humana, como mejor entiendo y puedo"

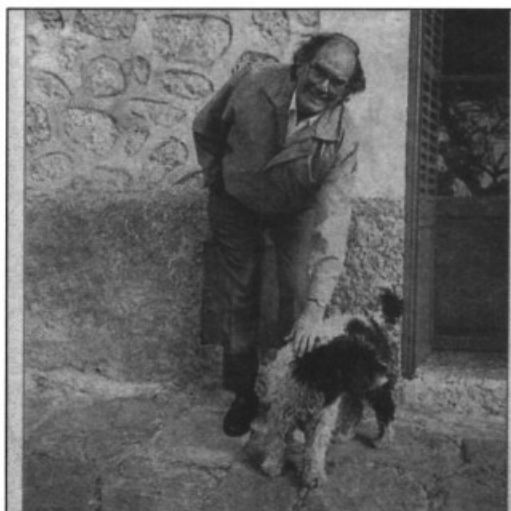
A VISTES DES POBLE.- Per ventura l'heu vist caminar per algun dels nostres carrers o camins com un de tants d'altres visitants de pas enamorats del paisatge mediterrani, dels nostres marges, dels colors ja una mica apastissats del mes de setembre, sense reparar massa en ell. El cas és, però, que aquest "turista" atresora el guardó més important que es pot aconseguir en aquest *pu-nyeter* món: el premi Nobel.

Adolfo Pérez Esquivel va néixer a Bons Aires (Argentina) fa 64 anys. Casat amb una compositora, Amanda, és pare de tres fills i padrí de tres néts. La seva padrina era una índia guaraní i la seva mare, mestissa. Educat en la seva infantesa per les monges carmelites, va estudiar a l'Escola de Belles Arts. Avui du 27 anys donant classes a la Universitat on és catedràtic de Drets Humans. Viu en una casa humil del barri bonaerenc de San Isidro rodejat d'escltures i de plantes.

Un dia, com a tants d'altres argentins, la dictadura militar li capgirà

la vida. Ideològicament apropat als sacerdots catòlics de la "Teologia de l'Alliberació" i al ja desaparegut "Moviment de Sacerdots per al Tercer Món", sofrí en les seves carns la repressió dels militars Videla, Massera i companyia (1976-1983). Els seus companys de presó el recorden bé cantant càntics espirituals mentre els guàrdies el trepitjaven. Durant més d'una hora el varen passejar pel cel del Rio de La Plata amenaçant-lo de tirar viu a la mar com feren amb els 30.000 desapareguts que suporta la consciència històrica d'aquest país sud-americà. Però no pogueren amb ell, i quan recuperà la llibertat fundà el "Servei de Pau i Justícia". No descansa denunciant la barbàrie dels dictadors.

L'any 1980 obtingué de l'Acadèmia sueca el premi Nobel de la Pau. En 1982 fou una de les poques personalitats argentines compromeses en contra de la guerra amb la Gran Bretanya per les Illes Malvines. Des de llavors no ha deixat de viatjar com a missatger de la Pau allà on hi manca: a Birmània recla-



**Pérez Esquivel,
Nobel de la Paz,
descansa en
Estellençs**

Adolfo Pérez Esquivel, Premio Nobel de la Paz que ha recobrado actualidad al confesar que ejerció de intermediario entre el Gobierno de Felipe González y ETA, descansa en Estellençs, donde prepara nuevas acciones de paz para Burundi.

(Pág. 29)

mant l'alliberació del Nobel de la Pau Ausan Su Ki, a la Polònia del general Jaruzelski, a Sudàfrica quan Nelson Mandela era pres, etc. Fa pocs mesos va servir de mediador entre el Govern espanyol i la banda terrorista ETA per mirar de trobar una solució negociada al problema basc. "¿Qué

mejor puede hacer un Nobel de la Paz que contribuir a que un grupo terrorista deje de matar y tome la senda del diálogo?" En aquelles negociacions Pérez Esquivel demanà a ambdues parts gests creïbles, entre ells l'alliberament de Jose Maria Aldaya. I ETA no cedí... □

Tel: 618550 - 618529

Fax: 618511

HABITACIONES CON VISTA AL MAR
BAÑO - TERRAZA
AGUA CALIENTE Y FRIA
CALEFACCION CENTRAL
SERVICIO ESMERADO
COCINA SELECTA

ESTELLENCES
(Mallorca)



RESTAURANTE BAR

SERVICIO PERMANENTE
DE 9 A 20 HORAS

COCINA INTERNACIONAL
ESPECIALIDAD EN BODAS
COMUNIONES Y BANQUETES

ABIERTO TODO EL AÑO

Mirador Ricardo Roca

CARRETERA ANDRAITX - ESTELLENCES
MALLORCA

PARA RESERVA DE MESA

TEL. 618527 - ESTELLENCES



ES FA SABER

Les ONG de Mallorca

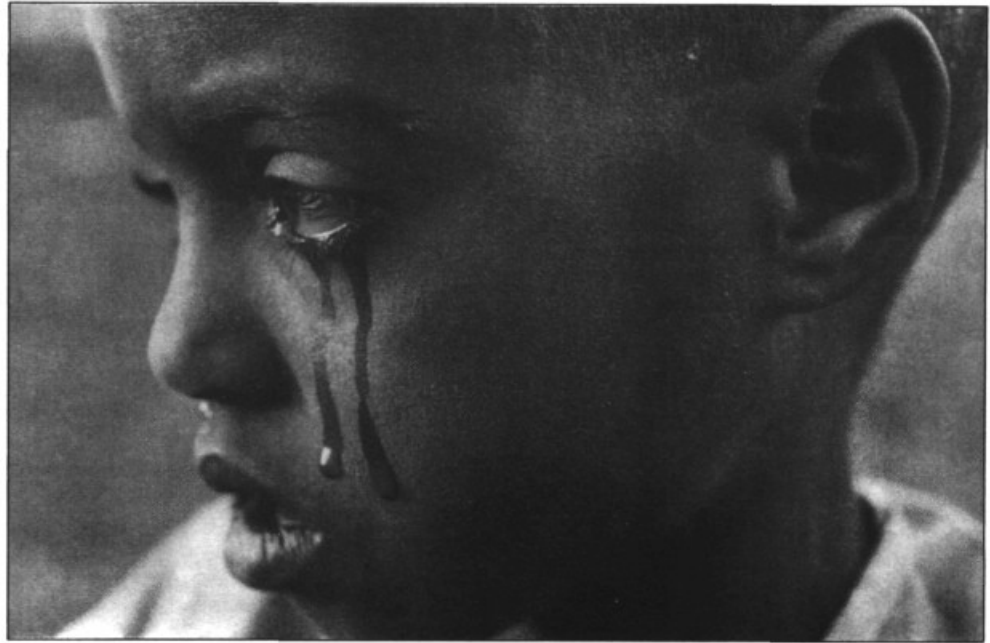
Hi ha a la nostra illa més de quaranta Associacions No Governamentals dedicades a ajudar el desenvolupament del Tercer Món. N'hi ha per triar i per a tots els gusts.

Solidaritat a la carta

A VISTES DES POBLE.-

A l'igual que ocorre en la resta d'Europa, a Mallorca s'ha produït en els darrers anys una explosió d'organitzacions laiques i religioses que desenrotllen projectes de cooperació a països del Tercer Món. La seva incidència i importància en vers del desenvolupament no ha d'esser menyspreada. Només a l'any 1994 les ONG de tot l'Estat Espanyol mogueren més de 10.000 milions de pessetes que es destinaren a l'ajuda humanitària, a la Pau i a millorar les greus situacions, socials i polítiques, d'injustícia arreu del món.

De totes les que actuen a la nostra illa algunes formen part d'una organització estatal o internacional. Altres, són nascudes aquí en prova de que som una comunitat solidària. Així ho deia l'any passat el que fou President del Govern Balear, Cristòfol Soler: *"Balears mai ha estat aliena a la lluita contra la pobresa en el món. El nostre poble sempre ha estat bres de persones que per raons humanitàries han aportat la seva contribució personal i professional en el desenvolupament d'acci-*



ons de cooperació i solidaritat amb els països del Tercer Món".

Aquesta és una breu relació d'algunes ONG:

CREU ROJA

Arquitecte Bennassar, 73
☎ 295050

CÀRITAS

Seminari, 4

AMISTAT amb CUBA

Lluís Martí, 9 baixos

DRETS HUMANS

Joan Munar, 14
☎ 753784

EUROPA per BÒSNIA

Monges, 2, 5è, 1a
☎ 725396

JUSTÍCIA i PAU

Seminari, 4
☎ 712523

MANOS UNIDAS

Seminari, 4
☎ 718911

MÉDICOS del MUNDO

Morei, 11 entl.

☎ 716615

PLATAFORMA del 0,7%

Francesc de Borja Moll, 3
☎ 726060

PROSUD

Monti-Sion, 14 baixos
☎ 728839

S'ALTRE SENALLA

Oli, 6 baixos

UNICEF Balears

Puigdorfila, 12
☎ 714553 ☐



BAR - RESTAURANT
MONTIMAR
CUINA MALLORQUINA
ESTELLENCES - Mallorca
Tel.: 618576



Restaurant
SON LLARG
Plaça Constitució, nº 6
Telèfon 61 85 64
07192 Estellencs - Mallorca

El conflicte del Zaire: façana i realitat

Juan Carrero

Fa unes setmanes que amb motiu d'una estada de quatre dies en la "Fundació S'Olivera d'Estellençs", el nostre amic Premi Nobel de la Pau, Adolfo Pérez Esquivel, parlava, en una entrevista per a un diari local, d'una acció per la pau en els països dels grans llacs africans. Des d'aleshores els esdeveniments s'han succeït vertiginosament i la crisi en la frontera est del Zaire amenaça de convertir-se en un nou genocidi.

A petició de n'Adolfo, la Fundació va acceptar posar en marxa i coordinar una acció en que s'impliquen un ampli grup de Premis Nobel. Ens va parèixer que l'empresa mereixia la dedicació de temps, doblers i energies, i amb això estàvem quan es desencadenà l'enèsima tragèdia de la zona. Per això, en la matinada del dimarts 5 de novembre, anticipàrem al Parlament Europeu de Brussel·les el que seria part de la nostra actuació (.) Juntament amb la representant de "las Madres de la Plaza de Mayo", entregàrem als presidents dels grups parlamentaris europeus una interpel·lació d'un grup inicial de sis Premis Nobel de la Pau (Adolfo Pérez Esquivel, Joseph Rotblat, Elie Wiesel, Oscar Arias, Mariead Carrigan i Rigoberta Menchú). En ella s'expressa l'horror que, davant la permanent tragèdia dels països dels grans llacs africans, sentim milions de ciutadans. Així mateix s'instà els governs a intervenir ràpidament i enèrgicament per evitar un nou genocidi de proporcions enormes i crear les condicions per a una pau estable en la zona (.)

Al mateix temps, donat el pa-



per fonamental dels Estats Units en aquest conflicte, transmittirem a Pérez Esquivel, que en aquells dies es trobava a Boston, la necessitat de fer arribar al president Clinton l'esmentada interpel·lació (.)

Per alguns especialistes com Pierre Ruterana, el que es vol és crear un imperi tutsi en el centre d'Àfrica i els Estats Units haurien donat el seu consentiment (Diari "Avui", 8 de novembre). Entre altres confidències que ens feren en els despatxos de Brussel·les n'hi ha una que d'esser certa (i que venint de la vicepresidència d'un dels grups parlamentaris europeus ens mereix la major credibilitat) té una extrema gravetat: "Hi ha un acord secret entre els Estats Units i Ruanda que autoritza el país africà a invadir Zaire amb la condició que tot es faci "d'una manera ràpida, neta i sense excessos" a l'am-

ple de la franja".

Des d'una òptica humanista hom es pregunta ¿comptem per res aquest milió llarg de refugiats dins d'aquestes grans estratègies dels poders econòmics que són darrera de tots aquests esdeveniments? ¿És possible que es sacrifiqui a més d'un milió d'éssers humans (amb la seva història personal plena d'angoixes, amb la seva mirada suplicant) perquè uns cents o uns milers de genocides hutus s'escuden darrera ells?

Algún amic dubta que jo sigui ben conscient de l'enorme poder d'aquestes obscures forces i creu que les marxes per la pau i altres "romàntiques coses per l'estil" són ineficaces. Però per a mi aquests gestos no són abans de res qüestió d'eficàcia, sinó de consciència, de denúncia, de gandhiana no-cooperació amb cap tipus d'injustícia.

Avui que es parla del planeta com un llogaret, com "aldea global", no actuar així per Àfrica seria per mi mateix tan imperdonable com haver callat en l'Alemanya nazi. Aquesta activa resistència no-violenta, no crec que sia menys important que l'ajuda humanitària. És la resistència de n'Adolfo Pérez Esquivel que un dia fou un indefens pres. És la resistència de "las Madres de la Plaza de Mayo" que foren tractades com a boges. Tant de bo que els petits esforços de tantes persones generoses que treballen per la pau en aquests moments facin alguna osca en el gruixat blindatge d'aquesta inhumana maquinària del poder. □

Juan Carrero és president de la "Fundació S'Olivera d'Estellençs"



C/ Santo Domingo, 1 - Tel. 71 48 87
07001 - PALMA DE MALLORCA

Carta als Reis

Jordi Magrinyà

Estimats Reis d'Orient:

Com cada any vos escrivim aquesta carta amb la mateixa il·lusió de sempre i amb l'honesta esperança de rebre molts de regals. Podreu comprovar que la llista que vos demanam és un poc més llarga que la de l'any passat, però ja sabeu que els nous compromisos de l'Ajuntament així ens obliguen i hem de pensar per tant amb molta més gent. Voldríem, idò, que fóssiu benevolents amb aquells que no hagin fet massa bondat i que el proper any sigui per a tots ells i per a noltros millor que el 96.

Per començar creim que seria un bon detall per part vostra que vos féssiu subscriptors de la nova revista que enguany s'ha començat a publicar al nostre poble, Estellencs. La seva qualitat i interès així com la dedicació del seu director i col·laboradors, bé valen tres noves subscripcions, i si podeu aconseguir-ne alguna més entre els vostres sants coneguts d'allà dalt millor que millor.

Qui també ha fet molta feina durant tot l'any ha estat l'Associació Cultural. La seva nova junta directiva ha treballat i plantejat un complet calendari d'activitats que ha engrescat a molta gent. Per a ells demanam un bon sol per als dies d'excursió i uns grans diplomes per a les seves reconegudes cuineres.

En canvi aquí hauríeu de dur un bon complex vitamínic és a l'Associació de Veïns. La seva gent pateix encara una greu i llarga ressaca post-electoral i es passen amb cares molt llargues. Sembla que encara no han trobat el seu propi espai d'opinió i de participació dins del poble independentment dels dos grups polítics de l'Ajuntament.

Per l'Ajuntament de Banyalbufar seria bo que li regalàssiu un gros i bon arxivador capaç de recollir tots els retalls, notícies i entrevistes que s'han publicat als diaris entorn del litigi de "Son Bunyola" durant aquest any. En el lloc d'aquest arxivador podríeu escriure "Bransonbufar" i així no es confondria amb altres expedients pròxims del cementeri, recollida de fems, etc.

Als usuaris de la "Junta de Regants del Forat d'Amunt" sembla que enguany que ha plogut tant no els fa falta massa aigua per regar, i

per tant no es preocupen excessivament per la neteja de les síquies. Així que els hi podríeu fer arribar un bon gambaner per netejar les fulles acumulades i unes bones tisores de podar romaguers.

Per al secretari de l'Ajuntament d'aquests darrers anys i que finalment ha cessat en els seus càrrecs administratius, voldríem que li féssiu arribar un manual dels principis bàsics de l'Administració Pública així com una inscripció per a un curs per correspondència sobre comptabilitat



Per contra, a la nova secretaria acabada d'arribar, li podríeu transmetre la nostre màxima confiança i fallitar-li tal vegada un cotxe nou ara que farà tants de quilòmetres de carretera.

El subministre al poble de pa, panets i ensaïmades a través del servei del nou forn s'ha consolidat durant aquest any. Així que si aconseguíssiu que baixés el preu de la farina els faríeu ben contents i noltros podríem seguir menjant bons cocarrois.

La "Fundació S'Olivar d'Estellencs" -tan propera en distància i tan enfora de coneixença respecte al poble-, els podríeu proposar que fessin unes jornades obertes que ens ajudassin a reconèixer la seva tasca humanitària i de funció pública.

El vostre fidel servidor i estimat capellà nostre, pare Montojo, necessita urgentment un despertador modern amb agulles grosses i que soni molt fort. Darrerament sempre arriba tard i fins i tot el rellotge del campanar va despistat.

El tros de carbó més gros... o millor, a qui hauríeu d'enviar a les mines d'Astúries, seria al PP Balear. A-

quest any ens han arribat a avorrir amb les seves disputes, sectarismes, escàndols judicials, dimissions i expulsions. Mentre el seu espectacle ha durat, tota l'Administració i la política balear ha quedat paralizada pendent de la seva resolució final. Així, idò, esperem que per aquest any 97 facin cas a la nostra Agrupació i tinguin més "IDEES" i manco "SOLUCIONS" -que mai arriben.

Per a l'empresa de transport que realitza la línia del correu cap a Palma, pensam que no es mereix ni tan sols carbó ja que amb els seus canvis d'horari a darrera hora i les molèsties que ha ocasionat en molts dels seus usuaris està demostrant molt poca elegància i una falta de professionalitat.

En canvi, per al nostre Ajuntament la llista seria molt més llarga i, tal vegada, excessivament egoista. Així que ens autolimitarem, i si aconseguim saber d'una vegada quin és l'estat real i comptable en deutes inclosos, tramitar les Normes Subsidiàries i començar a resoldre de forma efectiva el problema de circulació i aparcament de cotxes, ja ens donaríem per ben contents.

Per al Batle i regidors del PP del nostre Consistori, demanaríem que no es limitassin simplement a voler fer d'administradors que deixen transcórrer lentament el temps de la legislatura, sinó que és convenient proposar, actuar i progressar. Vendria que d'una vegada abandonassin certes suspicàcies i reticències cap a la nostra col·laboració.

Per a mi i per a l'Agrupació IDEES demanaria, per una banda, poder mantenir la mateixa il·lusió i ganes de treballar que el primer dia, i per altra, ajudar a millorar la convivència i el respecte entre la gent, no tan sols d'Estellencs sinó també d'altres terres més necessitades.

Esperam idò, estimats Reis, la vostra venguda, pensau que aquí els vostres cavalls trobaran repòs i bons aliments, i les vostres majestats seran ben rebudes per la calor d'una bona gent.

Gràcies i esperam esser més feliços durant aquest 1997 que ara comença. □

Jordi Magrinyà és regidor de l'Ajuntament per l'"Agrupació Independents d'Estellencs" (IDEES).

LA GENT I EL POBLE

“Per Festes, tiràvem sa casa per sa finestra”

-Conversa amb Joan Vidal Palmer, “Joan de Sa Fàbrica”-

per Francesc Palmer

A l'hora convinguda, quan vaig entrar a la recepció de la “Llar d'Ancians” a Palma, ell ja m'esperava. Ben afaitat, amb la cara lluent, vestit amb camisa blanca i corbata vermella, Joan Vidal Palmer va deixar el grup d'amics que l'enrevoltaven i sortí al meu encontre. Aquell mateix dia complia vuitanta-dos anys.

Aquest estellenquí (que sortí al món -ja és casualitat- des de la casa dels seus i dels meus padrins, Sa Tanca de Baix, el 2 de desembre de 1914, a les dues de la matinada) i que ha estat durant 32 anys l'organista de l'església d'Estellencs, director del Cor i mestre de balladors, segueix en lo mateix de sempre: toca l'orgue a l'església de la Llar d'Ancians, dirigeix el Cor, és membre de la Junta de Residents i actor del grup de teatre: “L'Estat d'Or”. Com actor només posa la condició de no fer papers de capellà ni de “señorito”. Senyoret no ho ha estat mai, però hi va haver un temps en què ningú li podia llevar del cap de ser capellà.

Quan a l'any 29, son pare, en Joan “Sebil.liu”, va comprar la fàbrica d'electricitat a l'amo en Joan Homar de Son Fortuny per 29 mil pessetes que havia estalviat fent de carboner a Cuba, es va segellar el seu destí. Des d'aquell moment va deixar de ser en Joan “Vileta” per passar a ser definitivament en Joan “de Sa Fàbrica”.

A la cafeteria, mentre ens preniem el cafè de rigor, jo me l'observava detingudament sense trobar-li cap angle ni esquerdia on *fer-li mal*. La seva arquitectura compacta i arrodonida sols presenta dues excepcions rectilínies: la mirada i una boca de llavis molt fins. Prolongació del que guarda dins del cervell, els seus ulls, vius i afilats, són de llarg abast en visió retrospectiva. Té una memòria privilegiada perquè no sols recorda els noms, els anys

i els dies, sinó fins i tot, les hores. Quan alguna cosa se li escapa, acluca els ulls i mou les mans com encaçant els records fugitius. Llavors, amb les dades segures, atrapades baix la cúpula una mica rebaixada del seu crani, fixa la mirada en un punt concret del sòtil i es posa a parlar, clar, dictant, segur de sí mateix, amb un lleuger papisotejar característic de la seva família.

Ningú millor que ell sap de les Festes de Sant Joan Baptista a Estellencs. Per això el vaig entrevistar; malgrat en el “cassete” ha quedat material per fer un llibre sobre la seva vida i la seva vocació de capellà, sobre la fàbrica d'electricitat d'Estellencs, sobre les Festes Patronals, i sobre les seves grans passions: la música i el ball típic mallorquí.

Quan ens varem dir adéu després de tres hores d'entrevista, m'hi vaig fixar: du tan endins la música i el ball, que quan camina es mou amb pas accelerat i de puntetes, com si marcàs punts i passos de boleros i jotes.

-

- Es pot dir que quasi a partir del mateix moment de la meva concepció ja vaig tenir aquestes dues vocacions: esser capellà o esser músic... Tenia 14 anys quan vaig demanar entrevista a un pare jesuïta que era cosí del senyor vell d'Es Collet, de don Ignaci Moragues. Li vaig contar que era d'Estellencs, que volia esser capellà i que mon pare no hi venia a bé. Quan me va demanar perquè volia esser capellà li vaig declarar que “*fer sermons i tocar l'orgue és el que jo vull*”. Pocs dies després, el senyor d'Es Collet va enviar a demanar mon pare i el va mig convèncer dient-li que la meva carrera de seminarista no li costaria res... Però dos mesos més tard, el senyor -que patia un mal dolent- morí... Aquell dia vaig saber que la meva vocació ja no arribaria més lluny.

- Parlem de les Festes...

- Ses festes començaven una setmana abans amb s'aixecada de la bandera. A les tres de s'horabaixa, tots els al.lots des poble ens posàvem enmig de Plaça esperant... *¡sa bandera espanyola! ¡sa bandera espanyola!*... Aquest era un dia extraordinari, sobretot pels al.lots!.. Tres o quatre dies abans del dissabte de Sa Festa, amb carros a disposició de la Comissió de Festes anaven a cercar murta. Duïen murta a balquena i amb ella feien tres arcs a Plaça: un entrant pel Carrer de Sa Siquia, un altre a la banda des Carrer de Ca'n Manuel, i el tercer a la banda de la bocana que avui és oberta a la carretera d'Andratx i que llavors no existia (la Plaça es va obrir l'any 26, quan es va fer la carretera nova)... I tota la Plaça era enrevoltada d'una corda emmurtada... Quan encara no hi havia electricitat, el dissabte de Sa Festa, posaven uns paperins amb un llum de quatre blens de carburo enmig... Jo ja no he conegut “*festers*”.. Els “*festers*” eren recipients de ferro que es repartien per la Plaça i que contenien tea per donar claror. El més gros es posava damunt del bandolat de l'escala per donar llum a tota la Plaça... Ja me diràs!... Ses xeremies tampoc les he conegudes... Més antigament venia un homo de Puigpunyent que li deien “En Pinoi”, i tots els al.lots de la vila a les tres de s'horabaixa ja eren partits pel camí de Son Fortuny, allà pel Molí, a esperar-lo... I no te creguis que eren quaranta al.lots no!. En el meu temps, a l'escola nacional n'hi havia 39, a l'escola del Rector n'hi havia una vintena, a l'escola de la mestra hi havia una quarentena de nines, i a l'escola de les monges una seixantena més, sense contar els pàrvuls. Però noltros no, noltros ja no conegürem el tal “Pinoi” i anàvem a esperar la banda de música que venia en camió d'Esporles... Arri-

LA GENT I EL POBLE



bava la banda de música el dissabte de Sa Festa a posta de sol, i quan eren per "Es Torrent" i començaven a tocar per sa costa de Sa Síquia per amunt, les campanes de l'església es posaven a repicar... Sa banda de música feia el cercavila pel poble i mentre tant es feia l'hora de "ses completes". "Ses completes" era un cant que es feia a l'església en preparació de sa Festa... Hi ha pobles que encara ho fan. A Sa Pobra, per exemple, el dissabte de Sant Antoni.

Acabava tot allò i la gent se n'anava a sopar fins que arribava l'hora de sa revetlla... Jo he conegut encara que se banda de música feia un concert, i entre composició i composició hi havia una roda de foc, o hi havia una amollada de globus... i acabava sa vetllada devers les onze... o a mitjanit!

El dia següent, pel dematí, la banda de música seguia passejant-se tocant diana... Mentrestant, a les cases es berenava... ¡¡de frit!! Aquest era el berenar del dia del Patró... Devers les nou o les deu, la gent se posava lo millor que tenien per anar a l'Ofici, i després se feia la recepció a l'Ajuntament... més o manco igual que ara... A l'horabaixa, devers les cinc se celebraven les corregudes pedestres. Es cós era des de damunt "Sa Tanqueta" fins damunt "Es Millar". I no hi havia ningú que no anàs a "ses corregudes": banda de música, autoritats religioses i civils, militars (se desplaçava la Guàrdia Ci-

vil de Puigpunyent perquè llavors no n'hi havia a n'es poble)... Acabades ses corregudes, la gent arribava a Plaça a posta de sol on es repartien palanques plenes de tassionets de gelat i d'ensaïmades pels que no volien entrar als cafès; "Ca'n Manuel", "Ca'n Tixeta" (allà on ara és Sa Gabia) eren estibats de gent.. Venia un gelater a posta de Palma a fer gelat!... Mentrestant, començava "es saig" a cridar: "Sa primera de sa Plaça, llevat de sa des Batle!"... Hi havia una competència i unes impertinències terribles!. Sa banda de música i la Comissió de Festes (que duïen unes canyes enramellades), se n'anaven a cercar sa filla des Batle a ca seva (o si es batle no tenia filles, sa fadrina que es Batle decidia)... I així tots plegats entraven dins el pati de ball a fer "sa primera des Batle"... En haver acabat, es saig deia: "A la una, a les dues, a les tres; bon profit a n'es qui és"... I sortia a ballar qui havia "cantat", qui havia pagat més per ballar "sa primera" amb s'al.lota, amb sa germana... amb qui volia.

- **Quina rellevància tenia "haver ballat sa primera"?**

- Idò, era fruit de la mentalitat d'aquell temps. Un "que es volia fer", un "que pretenia esser"... una espècie de vanitat. N'hi havia inclús que en aquestes "subhastes". feien senyes al saig per fer pujar el preu.. L'any 39 va esser el darrer pic que es va ballar amb "cantades"... A 700 pessetes se va pa-

gar "sa primera".. L'any 39! No te creguis que en aquell temps era una broma!... Però les Festes eren un esdeveniment excepcional... La gent s'oblidava de Pasqua i de Nadal. ¡Era per Festes que tothom "tirava sa casa per sa finestra"!...

L'únic any que es pot dir que no hi va haver Festes va esser l'any 24 L'any 23 quan va entrar sa dictadura de Primo de Rivera, es batle que era l'amo en "Tomeu de Ses Amitges" va cessar, i el va substituir l'amo en "Toni des Grau"... Pel dissabte de Nadal d'aquest any, l'Ajuntament va privar de fer es fogueró que es tradició d'aquest poble perquè els joves robaven la llenya... Així i tot la prohibició, els joves feren es fogueró i delatats per un que donà la llista dels que havien pres part en la feta a l'Ajuntament, foren multats a pagar 10 reials.. i els joves pagaren en monedes de cinc centims!. El fet és que quan arribaren ses Festes no hi va haver cap comissió que es presentàs... Per dia 28 l'Ajuntament va fer venir una banda de música de Palma però ningú va ballar... El dia del Patró tampoc hi va haver ball. Contractaren un espectacle còmic, "En Pep i la Resta", i d'aquesta manera va acabar la revetlla. Per això encara hi ha una glosa que diu: "Dia 29 d'Agost de l'any 1924, varen fer venir un llagost, a botar enmig de Plaça"... Al se'n demà ja no hi va haver res.. Anaren a la mar a fer un dinar i llavors a ballar a S'Era des Millar... Hi ha una altra glosa que diu: "Dia 31 d'agost de l'any 1924, molts d'anys me recordarà, que anàrem a ballar dins s'"Era des Millar"... L'any següent, l'any 25, amb la situació ja calmada, hi va haver unes grans festes... I va esser a partir d'aquest any que es començaren a fer funcions teatrals. Aquell any vengué una companyia que li deien "Sa Companyia Fuster" i me'n record que representaren "Primer l'amor que la herència".

L'any 30, acabada la dictadura, va esser es primer any que en es poble es va començar a ballar a Plaça ball de sala. A partir d'aquest any sempre s'ha fet una secció de ball típic i una secció de ball d'aferrat. □

☞ PALMA, 1 de Desembre de 1996.

Les dues Cavalleries d'Estellencs

“Son Fortuny” i la desmembració de la cavalleria de “Son Serralta”

Joan i Joan Gabriel Jover Palmer

Segons el repartiment de després de la Conquesta de Mallorca de 1229 per les tropes del Rei Jaume I, es cedí aquesta zona de l'illa a Berenguer de Mogoda i se li assignaren dos cavalls armats. Així, la vall d'Estellencs es trobava dividida per dues cavalleries: una, que comprenia la part nordest (Son Serralta) i l'altra, que ocupava la part sudoest (Son Fortuny).

En aquest reportatge es fa un repàs per la història de les dues finques i es parla de les seves particularitats.

da en el primer pis, damunt la tafona i quasi com aquell que diu “per si un cas”. S'han de tenir en compte que per les dificultats d'accés que té aquesta zona, el senyor (pel que conten mai amb sa senyora) només hi venia de tant en tant.

Es veritat que des d'enfora les cases semblen més grans del que són. D'un sol aiguavés amb tres edificis superposats que corresponen a un lateral de l'edifici principal, les més altes; a les garroveres i cotxeres; i la que té dos aiguavessos, els estadors de les o-velles. La façana nordest amb balcons és la que correspon a les cases dels senyors.

Son Fortuny fa la sensació de solidesa, de fortalesa; tal vegada per la seva torre de quatre aiguavessos plantada sobre un exagerat talús que li dóna base i consistència. Aquest talús té els cantons de pedra calcària treballada. En canvi, la resta de la fortificació és de pedra de Santanyí o marès picat.

La possessió de Son Fortuny, situada a la part alta de la vall d'Estellencs abasta quasi la meitat de les 1.312 hectàrees del terme municipal ja que té 750 quarterades.

Comparteix amb altres possessions el Puig de Galatzó (1.026 metres d'altura) i té llindecs amb els termes municipals de Banyalbufar, Calvià, Andratx i Puigpunyent. Per dins d'ella, un antiquíssim camí Reial transcorre des de Estellencs fins a Palma.

Segons el Repartiment esmentat es pot suposar que les cases, o part d'elles, fossin inclús anteriors a la Conquesta. La torre de defensa consta a documents de l'any 1546 però és segur que la seva construcció és molt anterior perquè ja des del segle XV pertanyia als Fortuny. I així ha estat fins pràcticament ara mateix, ja que fa just aproximadament uns 15 anys que un grup de persones junt a Gabriel Alemany Bauçà l'adquiriren. Actualment és propietat dels esmentats i del Govern Balear quasi a parts iguals. El Govern la fa servir com a finca pública i la família Alemany la treballa. Contrasta que ara hi fan feina 4 persones i a principi de segle n'hi havia més de 60 de cap a cap d'any entre missatges, jornalers i collidores.

Per la seva superfície i terreny de conreu, amb sementers de secà i bona extensió d'hort, les seves cases

haurien d'esser més grans. Però es dóna la circumstància que els Fortuny també eren propietaris de Sa Granja d'Esporles. Fins i tot, les dues possessions tengueren sempre el mateix garriquer.

El fet que Sa Granja està més a prop de Palma va fer possiblement que es centrassin allà tots els serveis de la propietat: ferreria, fusteria, gerreteria, telers, etc. Així, fou allí i no aquí on es construïren les immenses i monumentals cases dels senyors.

A Son Fortuny la casa dels senyors és molt petita, molt més del que li correspondria si haguera estat “independent”. Es limita a una viven-



CONTRA L'OBLIT

Les cases, de tres plantes; la planta baixa per a serveis, la primera per habitar, i la darrera dedicada a porxos, són un annex a la torre i per tant posteriors en el temps.

Son Serralta, l'altra de les dues cavalleries de la nostra vall, està situada al nord-oest i llinda amb les finques de "Son Fortuny" i "Es Salt"; la serra de "Els Puntals" i la possessió de "Planici" del terme municipal de Banyalbufar.

És sabut que aquesta cavalleria de Son Serralta començà a desmembrar-se en el segle XIV. L'any 1594, Mateu Moragues, del poble de Valldemossa, comprà la finca sencera a la família Serralta. Posteriorment, la propietat es dividí en dos: Son Serralta de Dalt i Son Serralta de Baix. Les contínues segregacions de terres que sofrí la finca han continuant fins a la seva definitiva desaparició en el segle XX; segregacions que anaren donant lloc a noves i importants possessions: "Ses Amitges", "Ses Costes", "Es Putxet" i "Es Collet".

"Son Serralta de Baix" (coneguda com "den Reus") era casa pagesa d'explotació d'olivar, ametlerar i pinyar.

Les cases de Son Serralta (de Dalt, la casa matriu) foren el centre d'una explotació agrícola amb conrador i de grans collites d'oliva i de garroves. A partir dels anys 70 les cases



han anat sofrint profundes transformacions i reformes amb l'intent (no sempre afortunat) de respectar els elements constructius més antics. Arquitectònicament, presenten una façana principal orientada cap al sud amb un portal forà d'arc rebaixat sobre el qual hi ha una finestra amb un matacà que defensa l'entrada. A la façana de ponent hi ha dues porxadades superposades que penjen sostingudes amb grans pilars a l'estil texà. Una frivolitat imperdonable.

L'antic sementer, avui la possessió de "Ses Amitges", sorgeix fruit d'una posterior segregació com unitat de producció independent amb una part de regadiu i amb cases importants amb tafona. Disposava a més, d'unes

porcions del sementer de la finca mare: "Son Serralta d'en Moner". Les cases de "Ses Amitges" (restaurades i ampliades fa uns deu anys amb molt d'èxit i bon criteri pels actuals propietaris: una família d'Andratx), presenten una complexa estructura arquitectònica. L'ala de les cases orientada en direcció nord-oest té tres plantes d'alçat, amb un portal principal d'arc rodó i coberta d'un sol aiguavés. És un símbol característic d'aquestes cases i ressalta entre el conjunt, un gran lletoner que dona ombra a una clastra oberta.

"Ses Costes", una de les finques millor situades de la vall encara que petita en extensió, tengué en un altre temps una important producció de vi. En aquell moment fou molt important el seu celler. La casa (adquirida com "Son Serralta de Dalt" per estrangers), ha sofert també una important "reconstrucció" donat l'estat de ruïna que presentava no fa encara massa anys. Curiosament, s'havien conservat intactes després de segles, les tines i bótes del celler.

"Es Putxet" és una altra de les porcions procedents de l'antiga cavalleria dels Serralta. Amb cases petites i amo conrador amb plena autonomia, collien oliva i garroves. En el seu petit bosc es collien també aglans "guinde-te" en abundància i que eren el manteniment dels jornalers i nins del poble.

Les cases d'"Es Putxet" es tro-



CONTRA L'OBLIT



ben precedides per un planiol amb un jardí, enmig del qual governa una tau-la de pedra amb la inscripció Déu vos guard bastida sobre un antic quintar de tafona. Les edificacions presenten ben diferenciades la casa dels senyors i la dels amos; la dels senyors apareix en primer lloc mentre que la casa dels amos apareix darrera i és més antiga.

La casa dels senyors, d'alçat de tres plantes amb portal de llinda i porxo amb finestres d'ull de bou, finestral i coberta de teules vermelles, ha estat reformada recentment. La casa dels amos, presenta una façana amb alçat de dues plantes i portal forà rodó de brancals de pedra viva i dovelles d'arenisca. En l'estança on antigament hi havia la tafona encara s'hi troben les res-

tes de la premsa mecànica. Les cases d'"Es Putxet" tenen al davant una car-rera amb una esplèndida vista amb el Galatzó ben enfront. La finca també va esser venuda i avui és -com en els altres casos esmentats- propietat d'es-trangers que les han adquirides i res-catades pel seu esbarjo; si bé tenen al-gún empleat del poble que cuida del seu manteniment.

Totes aquestes finques enu-merades, produïen quasi la meitat de l'oli de la cavalleria dels Serralta.

La porció segregada de "Son Serralta", sementer de la mateixa amb una caseta, estable i molí de sang, a-nomenada "Es Collet", és de totes les resenyades -juntament amb la de "Son Fortuny"- la de més solera, encara que

no exempta de vicissituds. A la seva bona fama hi ha ajudat la compra de parcel·les i altres petites possessions limítrofes (entre elles, la anteriorment esmentada "Ses Costes"). "Es Collet" arriba a ser una de les potències econòmiques de la Vall d'Estellencs doncs inclogué "Son Cabot", "S'Oli-var" i altres de menor importància com "Es Puig den Nofre" o "Es Puig de S'Hereu". En l'actualitat, de la gran finca de "Es Collet" ja s'han escindit i venut algunes parts: la també resenya-da de "Ses Costes" i una altra parcel·la que comprenia part de "Son Cabot Vell".

Les cases presenten una planta quadrangular amb les dependències distribuïdes al voltant d'una clastra quadrada, al bell mig de la qual s'hi troba un elegant coll de cisterna que data de l'any 1730. El casal d'aquesta possessió fou construït l'any 1775, essent en aquells temps l'admiració de tots els senyors de Mallorca.

L'alçat de la façana principal, orientada a migjorn, es divideix en tres plantes. El portal forà és d'arc rodó adovellat i els brancals són de pedra calcària amb pedrissos laterals. L'arc és coronat per un escut que conté la figura d'un peix i data, segons la inscripció, de 1779. Un vestibul dóna accés a la clastra a partir d'un arc rebaixat. A la part dreta del vestibul s'hi troba la capella i a l'enfront, davant el portal forà, la casa dels amos. A l'es-querra de la clastra, la casa dels senyors. Tant la casa dels senyors com la dels amos tenen portal de llindar.

La tafona té l'entrada per la part dreta de la clastra, i allí encara s'hi poden veure el trull i la premsa mecanitzats.

Un element molt característic i que identifica amb claredat les cases d'"Es Collet", a més de la torre de de-fensa de planta quadrada, és la succes-sió de merlets que coronen la part su-perior i posterior de l'edificació orien-tada al nord. Aquest element, amb evi-dent finalitat decorativa que li con-fereix l'aspecte de castell medieval, és producte d'una reforma que es va fer amb molta posterioritat a la construc-ció primigènia. □



PLAÇA, QUILÒMETRE ZERO

Els contrabandistes d'Estellencs - 2^a Part

Excursió a Galilea per "Es Coll des Carnisseret"

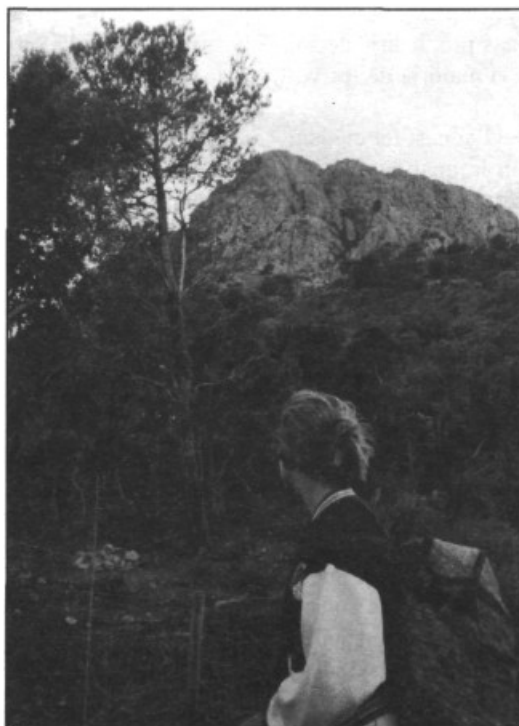
Carles Díaz

Ja ha passat una setmana des del desembarc. El tabac és ben segur amagat en el "secret" però no pot esperar gaire més: pot humitejar i fer-se malbé; és necessari transportar-ho.

Quedava per fer la segona part de l'operació, segurament la més delicada i la que presentava major risc: travessar "Es Coll des Carnisseret" en direcció a Galilea... i tal vegada fins a Palma, fins el "Gran Secret", fins el Cementiri de Palma, dins les tombes, entre els morts, a l'espera de la seva distribució definitiva.

- "Anit sopa bé i posa't sabates noves!".

Des del nostre quilòmetre zero ens dirigim cap els Rentadors i amb el permís de l'amo de Son Fortuny entrarem pel camí principal que du a les cases. A un quinze minuts ens trobarem amb un pontet de pedra que travessa un torrentó. Antigament els que es desplaçaven a Galilea prenién un viarany que sortia a la dreta després de la primera corba. Noltros, però, seguim pel camí principal fins arribar al llenyer de la possessió i des d'aquí prendrem, a la dreta, un camí ample que després d'uns deu minuts ens conduirà al "Pla de Sa Bassa". Per aquest camí, d'uns tres metres d'amplada, hi passaven en altres temps els carros que transportaven llenya i carbó cap al poble. Deixant enrere el formós olivar des "Pla de Sa Bassa", ens trobarem molt aviat amb una bifurcació. Si agafàssim el camí de la dreta ens conduiria a "Sa Gravera", una antiga pedrera de grava



de la qual sortí el material per edificar moltes de les cases que se feren a Estellencs. Seguirem però pel camí de l'esquerra que després d'un parell de revolts s'introdueix en el bosc de Son Fortuny. El camí empitjora progressivament a mesura que avançam fins arribar, després de deu minuts, a una de les sitges més belles d'Estellencs: "Sa Sitja de Sa Coma des Moro". Lloc ideal per descansar i admirar el bosc.

- "Toniet, tu aniràs davant pes tirany i duràs s'esquella"-manava l'amo en Pep al seu fill perquè, amb el renou del picarol, es disimulassin "ses trepitjades" dels contrabandistes en previsió de poder ésser advertits pels carrabiners que de nit vigilaven el bosc. Amb aquest parany

es pretenia enganyar els guàrdies, éssent presos per ovelles o mules que pasturaven de nit.

A diferència del que feim noltros, "en Toniet" havia de dirigir l'expedició paral·lelament al camí a una distància prudent, no massa a prop ni tampoc massa enfora de la via. Els carrabiners no eren homes de muntanya i a diferència dels contrabandistes no s'atrevien a sortir-se dels camins de nit. Als contrabandistes, homes de camp i de bosc, molt més avesats i experts, els bastaven les estrelles per orientar-se, amb la referència del Puig de Galatzó i amb els pins pinyoners que tots els padrins contrabandistes havien anat col·locant prop dels entreforcis i camins importants per així entre pins i alzines guiar-se dins la nit.

El grup marxava perfectament orientat amb la càrrega ben subjecta per cordes i per capçals de sac i llana. D'aquesta manera, les mans quedaven lliures per poder grapejar si era necessari pels penyals amb cinquanta quilos a l'esquena, prop dels cingles.

Conten que de nit i enmig d'aquests paratges era tan gran la destresa de "l'amo en Pep", que era capaç d'escoltar les converses dels carrabiners sense ésser descobert i que l'endemà al cafè i entre copes els escarnia reproduint-los les seves mateixes paraules.

Des de la mateixa "Sitja de Sa Coma des Moro", a mà dreta, surt un camí en direcció a "Ses Serveres". Noltros però, prendrem el de l'esquerra. Aquest camí, conegut com "Es Camí des Puig" o "Camí de Ses

EL FUTUR DE LES “POSSESSIONS”

El projecte de convertir la possessió de “Son Bunyola” a Banyalbufar en un hotel de luxe i construir-hi vint-i-cinc xalets ha estat el debat de l'estiu. ¿És aquest el futur de les nostres possessions i de la Serra de Tramuntana? ¿És això el que volem?

EL RISC DE LA DEGRADACIÓ

Tomeu Pericàs i Garcia (PP)

És indubtable que en el seu conjunt, i per diferents motius, la Serra de Tramuntana mostra una clara recessió econòmica en relació a la resta de Mallorca, i que aquest és precisament el principal motiu pel qual els grans propietaris de sòl rústic venen les terres al millor postor, la majoria de les vegades a gent estrangera.

Cal analitzar les conseqüències d'aquest fet evident per trobar les solucions que garanteixin la qualitat de vida dels habitants d'aquesta zona i la conservació dels recursos naturals i del patrimoni cultural.

Així, valoram positivament la recuperació del patrimoni rural construït (marges, habitatges en sòl rústic...) neteja de boscos, recuperació d'àrees d'alzinars i olivars; en definitiva, la recuperació paisatgística; i que projectes totalment integrats dins de l'entorn (com el de Son Bunyola a Banyalbufar), sens dubte suposen una millora global important per aquell municipi.

Però per altre banda valoram negativament que el sentiment de propietat privada faci tancar les finques impedit la lliure circulació de persones que fins ara ho feien amb total respecte al medi per gaudir del nostre patrimoni paisatgístic; i l'especulació urbanística, fenomen que constitueix un dels majors perills de deteriorament paisatgístic, de transgressió de la disciplina urbanística i de pèrdua d'identitat.

Ha arribat l'hora que des de la Comunitat Europea i les distintes Administracions es posin en marxa solucions a la realitat actual i que bàsicament han de ser:

1.- Dinamitzar l'economia al medi rural, per aconseguir la viabilitat de les possessions. Això, s'obindrà amb programes com “l'Objectiu 5B”, que promou el desenvolupament socioeconòmic d'aquestes zones rurals mitjançant finançament per actuar en tres eixos principals: agrari, artesanal i turístic (rural, ecològic, gastronòmic, esportiu...).

2.- Convenis amb l'Administració Autònoma que permetin l'ús recreatiu i cultural d'aquest medi natural, a canvi de compensacions econòmiques que ajudin a suportar el manteniment i millora de les grans possessions.

3.- Una normativa urbanística, com serà el Pla Territorial de la Serra de Tramuntana, que garanteixi la protecció d'aquest espai natural, establint limitacions d'ús, però també posant en marxa accions de restauració d'àrees en procés de deteriorament.

En definitiva, trobar i executar propostes de desenvolupament que siguin compatibles amb la conservació de l'entorn i contribuir a la gestió racional d'aquest patrimoni natural i històric sense que hi hagi risc de degradació. □

ENHORABONA BANYALBUFAR!

(IDEES) Jordi Magrinyà i Palmer

En els darrers anys hem estat testimonis silenciosos de la compra abusiva de segones residències a la nostra illa per part de capital estranger majoritàriament. Ara la demanda ha arribat fins a la Serra de Tramuntana i el titular d'un diari local de fa pocs dies resumia molt gràficament aquesta preocupant situació: “*Ja es poden comprar les possessions de Mallorca des d'helicòpters*”.

L'exemple més pròxim de la compra per part del magnat Richard Branson de la possessió de Son Bunyola a Banyalbufar i d'altres terres pròximes, és el paradigma d'aquestes actuacions sibil·lines. D'entrada ja se'ns fa difícil entendre que un sol propietari pugui arribar a aglutinar fins a una tercera part de l'extensió d'un municipi sense trobar cap càrrega o trava administrativa. Però més preocupant que això és comprovar que la primera, i tal vegada única, intenció d'aquesta operació era parcel·lar i construir per tornar a vendre. És indiferent si eren deu o trenta xalets, el fet greu és que per a alguns, Mallorca és en venda dins del gran i totpoderós mercat immobiliari.

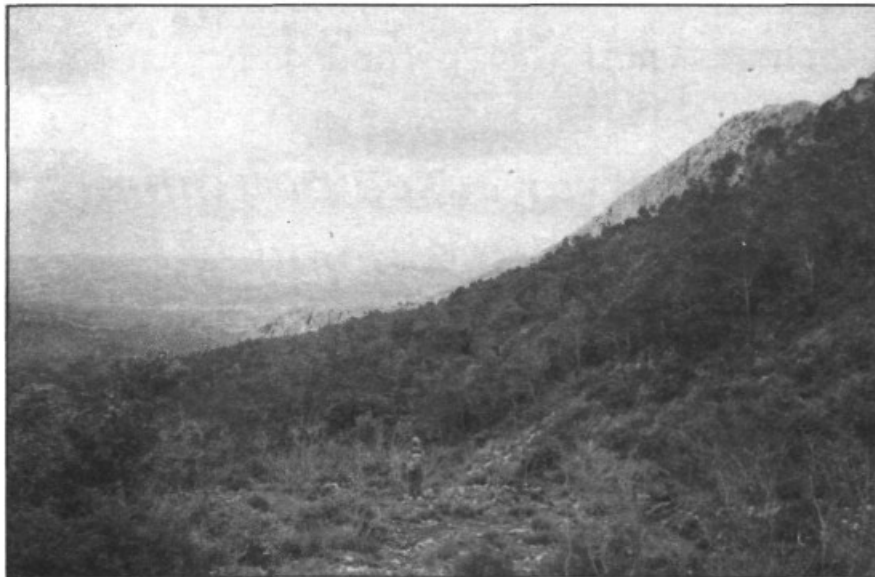
Enfront d'aquest intent d'especulació pura i dura, la resposta de l'Ajuntament banyalbufarí a través del seu pla urbanístic ha estat ràpida, clara i contundent. Els companys “Independents de Banyalbufar” han apostat decididament per la protecció integral del municipi i del seu patrimoni més valuós, per fer-ne motiu d'orgull i no d'abús. Ara Banyalbufar disposa dels fonaments i motius bàsics per poder afrontar amb esperança els pròxims anys. Enhorabona!!

La declaració de “Parc Natural” per a tota la Serra de Tramuntana hauria de ser l'objectiu urgent en benefici de tots: dels pobles que s'hi troben i de la resta de l'illa, arbitrànt importants mesures compensatòries (ajudes econòmiques i fiscals, etc.) que fomentassin la reactivació econòmica i social d'aquesta zona. Però sabem que no podem esperar miracles d'una administració autònoma en mans del Partit Popular que fins ara no ha provocat més que profundes i agressives transformacions en el nostre malmès paisatge.

Per això, haurà d'esser des d'aquí, des del nostre Ajuntament i a l'igual que Banyalbufar, que amb motiu de la redacció i tramitació de les Normes Subsidiàries tendrem la gran i darrera l'oportunitat per salvar el patrimoni natural i històric del nostre poble. L'actual govern municipal, també del PP, haurà de demostrar de veres el seu grau de compromís. Veurem.

La nostra Agrupació apostarà per una política de respecte i defensa cap a la tradició i ús d'aquestes terres. Aquesta vegada arribar tard ja no tindrà remei. □

PLAÇA, QUILÒMETRE ZERO



Fonts", pren altura lentament i es trasllada lateralment d'esquerra a dreta per la vessant nord del bosc del Galatzó. A mesura que hi avencem, sobrepassarem antics dipòsits d'aigua i distintes sitges de carboner. El bosc d'alzines és majestuós i net.

Després d'una hora de caminar ens trobarem amb un xaragall i amb una paret seca que vinclada cap a l'est ens conduiria, de seguir-la, fins a "Ses Fonts des Galatzó". Noltros seguirem, però, el camí en direcció al Puig i justament en la darrera sitja del bosc, just abans d'emprendre la pujada, rocosa i ja sense arbres, trobarem el "Camí Vell de Galilea".

A uns deu minuts, sortits de la fosca de l'alzinar, albirarem lluny i a l'esquerra del Galatzó, un coll que és el pas natural cap a Galilea: "Es Coll des Carnisseret". En vint minuts de seguir el camí hi haurem arribat.

Ens contava l'amo en Gaspar que algunes parelles de joves que se coneixien a les festes de Galilea o d'Estellencs, pujaven fins aquí mateix per ambdues bandes de la serra a festejar a posta de sol després del jornal.

La colla de contrabandistes havia travessat "Es Coll des Carnisseret" devers la una de la matinada, prenia un xaragall que es desviava cap a la dreta i aconseguia arribar, després d'una hora i quart de devallada, a l'antic camp de futbol de Galilea. Avui en dia, però,

després d'uns vint minuts d'haver iniciat el descens, ens trobam amb un laberint de camins asfaltats: el que havia d'esser la urbanització de "Son Net" de Puigpunyent. Això vol dir que, llamentosament, l'antic camí a Galilea ja ha desaparegut davall l'asfalt d'una absurda bogeria urbanitzadora. Noltros agafarem la carretera asfaltada de la urbanització que després de 5 minuts de caminar ens durà a una bifurcació. Sempre seguirem els vials de la dreta, sempre de baixada, seguint l'orientació paral·lela del massís del Galatzó, fins trobar passada una hora, la carretera que enllaça el poble de Puigpunyent amb la Reserva del Galatzó. 500 metres abans

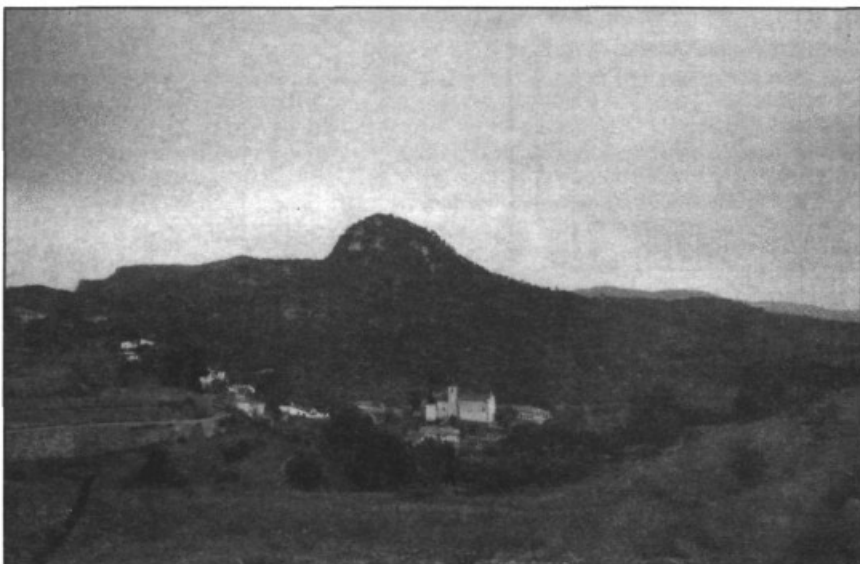
d'entrar dins la reserva, a mà esquerra, trobarem la carretera que ens durà fins a Galilea.

A Galilea els esperava el contacte que els donaria informació de com estava la situació i la distribució de la carga. Després d'haver reposat una mica per recuperar les forces (l'amo en Tòfol ja deia que no era el mateix cinquanta quilos en "Es Torrent de Sa Tanca" que en es "Galatzó"), carregaven de nou amb els fardells. Tardaven dues hores més en travessar "Es Coll d'en Marill" i, seguidament, iniciaven el descens cap a La Vileta on, entregada la càrrega, cobrarien les vuit pessetes pactades.

De tornada, aconseguïen creuar "Es Coll des Carnisseret" devers les cinc o sis de la matinada. Baixant pel bosc de Son Fortuny i aprofitant les primeres llums del dia, s'aturaven en els colls de tords que, si hi havia sort, encara es podia vendre el que havien aplegat els filats al Correu de Puigpunyent o d'Esporles (però aquesta és una història que mereix per ella mateixa d'un altre reportatge).

No hi havia descans, s'havia de fer un nou jornal i dissimular la son. ¡Però deu pessetes eren deu pessetes!.

Volem agrair la col·laboració que ens han presat per fer aquests reportatges: **Joan "de Sa Fàbrica"**, **Joan Bordoy**, **Bernat "de S'Estanc"**, **Joan "Minyó"** i **Biel "Cultiva"**. A tots ells moltes gràcies. Recordam així mateix la necessitat de demanar permís per passar per dins les finques i de respectar els seus bérs.



FESTES SANT JOAN BAPTISTA

L'ex-batle d'Esporles, **PERE TRIAS I AULÍ** va esser el distingit pregoner que encetà les Festes d'enguany.

“Estellencs ha de conservar el seu patrimoni natural, la cultura i les festes populars”

Bones tardes a tots:

En primer lloc vull donar les gràcies al batle Bartomeu Pericàs per haver-me convidat a fer aquest pregó de les festes.

Hi ha un poema d'en Miquel Martí i Pol que ens ajuda a reflexionar sobre que és el poble i les seves tradicions, i entre elles les festes populars. Diu així:

*Ara és l'hora de dir,
ara és l'hora de recordar que el poble persisteix
en els carrers amb empedrat antic,
en el pont i en l'església
que han conegut tota la gent del poble,
en tot allò que recorda el passat
amb un esforç vigorosament actual.*

*Ara és l'hora de dir,
ara és l'hora de recordar que el poble persisteix
en tots nosaltres,
en cada un de nosaltres,
i que tot allò que hem fet
i tot allò que hem desitjat
és l'essència mateixa del poble.*

Així també, les festes populars són allò que el poble ha fet i desitja. Són el resultat de l'esforç de moltes persones en el transcurs de molts anys.

A Mallorca la veneració del Patró del poble sol ser, en general, tan antiga com l'existència del mateix poble, ja que, normalment, la vila es va formar al voltant de l'església.

En el cas d'Estellencs, segons el llibre "Història de Puigpunyent", d'en Ramon Rosselló i Josep



Segura, a mitjans del segle XIII, molt pocs anys després de l'arribada del rei Jaume I, ja es feien donacions per a les obres de l'església de Sant Joan d'Estellencs. Avui, quasi 750 anys després, ens trobam a punt de començar les festes patronals.

Si tornam enrere dins la història veurem que els nostres avantpassats sempre trobaven un motiu per fer festa: Sant Antoni, els darrers di-

es, les verges, la festa de les llanternes, el pancaritat, Sant Joan... Festes molt lligades a les feines del camp, als canvis d'estació, a creences religioses.. que ja formen part del nostre patrimoni cultural.

Moltes d'aquestes festes han desaparegut o persisteixen un tant desdibuixades. Davant això ens podem demanar: ¿és que no sabem fer festa com feien els nostres avantpas-

PREGÓ DE FESTES 1996

sats? ¿és que el progrés implica la desaparició d'un dels fets culturals més importants d'un poble, com són les festes populars?

Els grans mitjans de comunicació ens ofereixen una cultura programada que tendeix a la uniformitat, al conformisme, a esborrar les nostres senyes d'identitat que també afecta les festes populars.

Per mantenir les festes populars necessitam tenir una vida social participativa en la qual anar de festa no sigui una cosa extraordinària un pic a l'any. La màgia de la festa ens duu el joc, la il·lusió, la fantasia, el plaer de convida i divertir-nos ple-gats.

“Mantenir les festes populars és reclamar el dret a la diferència davant la cultura programada que ens fa desaparèixer com a poble”.

Mantenir viva la flama de les festes populars ens ajuda a mantenir viva la nostra identitat com a poble. Mantenir les festes populars és reclamar el dret a la diferència davant la cultura programada que ens fa desaparèixer com a poble.

Aquest any 1996, el poble d'Esporles participa a les festes de Sant Joan Degollat oferint-vos una mostra dels diferents grups culturals. Mitjançant la música, el teatre, el ball, el cant coral vos intentarem mostrar què som i sentim els que vivim a l'altra banda de la Mola de Planícia, a la vall que forma el torrent que neix molt prop d'Estellencs, a la Serra dels Puntals.

Els Puntals i la Mola de Planícia que ens separen físicament, ens

uneixen amb una mateixa problemàtica: la derivada de formar part d'una de les poques zones que es conserven relativament intactes dins Mallorca: la Serra de Tramuntana.

En els nostres municipis encara tenen sentit les paraules del poeta Jaume Santandreu referides a la nostra terra:

*Destrossar-te la natura
és com viure dins la mar
i rompre l'encarnadura
de la barca per cremar.*

*Si tan sols fossis captiva
un dia pots ser lliurada,
mes de fúria destructiva
sols pots quedar-ne baldada.*

Com baldades definitivament quedaran les franges d'arena que existeixen davant la costa d'Estellencs si es duen a terme les extraccions que hi ha previstes. I això no ho podem permetre, ja que, com molt bé deia fa uns dies el vostre batle Bartomeu Pericàs: és vestir un sant, momentàniament, per desvestir-ne un altre per sempre.

Es fa necessari un tracte integral de la Serra, on es contempli tant la protecció de la terra i la mar com la financiació d'aquesta protecció que, lògicament, no podrà sortir exclusivament dels nostres pobles.

“Així com Mallorca en general oferta sol i platges, nosaltres podem ofertar cultura i espais naturals”.

Aquest és el principal repte que tenim els pobles de la Serra: conservar el patrimoni (cultural i natural) sense que això suposi un ofegament econòmic del municipi. Així com

Mallorca en general oferta sol i platges, nosaltres podem ofertar cultura i espais naturals.

Per això hem de conservar el nostre patrimoni cultural, del qual les festes en són una part important.

Per això també és necessària la Reserva Natural o el Parc Natural amb un pla de gestió adequat que contempli tant la protecció com les compensacions que hem de rebre els municipis protegits.

D'un poble que en diuen:

*A Estellencs són llests de peu,
tant si és al lot com al lota,
en sentir sa galiota
ja despatxen es correu*

hem d'esperar que no cremi l'encarnadura de la barca i sàpiga trobar el camí adequat, juntament amb els altres pobles de la Serra, per conservar el patrimoni, la cultura i les festes populars.

Molts d'anys i bones festes.

☐ **Pere Trias i Aulí**
Esporles-Estellencs,
23 d'agost de 1996



RESTAURANTE
Ces Gxi
CAFE

Calle Baronia, 1-3
Tel. 61 82 45
07191 Banyalbufar
Mallorca / España

FESTES SANT JOAN BAPTISTA

Premi Especial del Jurat "A Vistes des Poble"
a la millor fotografia de la Ginkama fotogràfica Festes-1996
"Un nin amb un globus"
de Jordi Magrinya

Joan F. Palmer Picornell (AFIAP)

Per segon any consecutiu s'ha celebrat la Marató fotogràfica

d'Estellencs com un acte més dins del programa de les Festes Patronals. És digne sobretot de destacar que hi ha hagut una major participació que l'any passat i, el que és més important, que la qualitat general de les fotografies presentades ha estat també de major nivell. Tot això fa pensar que aquesta Marató fotogràfica du camí de consolidar-se com una de les activitats de pes en les nostres Festes d'agost.

El jurat d'aquest any, integrat per Tomeu Sastre (Regidor de Cultura del nostre Ajuntament), Francesc Palmer (Director d'aquesta revista), Toni Moragues (President de l'Associació Cultural d'Estellencs), "Pino" Sturniolo (membre de la Comissió de Festes) i jo mateix, no ho vàrem tenir gens fàcil a l'hora de "fallar" els premis. La qualitat de les obres presentades va fer que hi hagués sempre per cadascun dels temes que constituïren les diverses proves, distintes fotografies que reunien mèrits suficients per optar al guardó.

No obstant això, si hi havia una fotografia que des del primer moment "demanava" premi, ja que destacava especialment sobre les altres per

la seva concepció, fou una que resultà esser del nostre amic **Jordi Magrinya**. Aquesta va rebre per decisió unànime del Jurat el Premi Especial que concedeix "A Vistes des Poble" a la millor fotografia de totes les presentades a concurs.

La fotografia premiada mostra un nin jugant amb un globus davant d'un portal fosc decorat amb paumes. Sortint de quadre, part d'un vestit de colors alegres. Tots aquests símbols ens suggeriren l'ambient alegre i festiu tan propi dels dies que estàvem vivint.

Però encara i així, la imatge no hauria presentat la força expressiva que tenia a no ser perquè l'autor va utilitzar en aquest cas una tècnica determinada: una velocitat d'obturació lenta que produïa intencionadament un efecte d'"imatge moguda". Així, els colors aparegueren amb uns tons difuminats més propis d'una pintura al pastel. Tot junt conferia a la imatge un acabat gràfic altament pictoralista.

Entenguérem que aquesta classe de fotografia es sortia totalment del que estam acostumats a veure en certàmens d'aquest tipus per quant no busca enregistrar tan sols el tema sol·licitat, sinó que pretén encara alguna cosa més: aportar uns valors tècnics i artístics d'un nivell superior i mostrar la inquietud de l'autor per cercar nous camins ex-



pressius.

Per una altra part, la tècnica utilitzada, sent molt senzilla, té l'inconvenient que en el seu ús no es pot controlar el resultat final al 100 per cent. Això vol dir que el component de risc i de sort juga aquí un paper important. La qual cosa no la dic en detriment del mèrit de l'autor, sinó tot el contrari: la valentia d'arriscar el possible resultat final en arres d'un major guany artístic és digne de tot elogi.

En resum, enhorabona a tots els guanya-

dors, el nostre agraïment a tots els participants i, tan sols, esperar que la tercera edició d'aquesta Ginkama fotogràfica d'Estellencs sia encara millor que les anteriors.

L'únic que ens queda lamentar és que aquesta reproducció de la fotografia guanyadora que en blanc i negre il·lustra aquest comentari no faci justícia als mèrits que li reconeguérem tots els membres del Jurat.



FESTES SANT JOAN BAPTISTA

Serenates Guitarrístiques d'Estiu a Estellencs

Una realitat per conservar

Xavier Bestard i Palmer

El passat mes d'agost es celebraren a l'Església de Sant Joan Baptista del nostre poble les segones "Serenates Guitarrístiques d'Estiu a Estellencs". Foren quatre concerts d'una gran qualitat musical.

Una experiència que vol recuperar una vella tradició de concerts de guitarra ja quasi oblidats que es feren en la dècada dels seixanta i dels setanta. Un d'aquells -i d'aquests- protagonistes escriu sobre la importància de consolidar aquestes vetllades musicals.

tagonista principal sense el qual no s'hauria pogut dur a terme, l'Ajuntament d'Estellencs.

D'aquesta manera començaren a caminar, i les primeres Serenates Guitarrístiques a Estellencs es feren l'Agost de 1995 amb prou èxit i satisfacció per part dels estellenquins, encara havent-hi petits des- cuits propis d'inexperts organitzatius.

Ja amb més preten- sions, i animats per la il.lusió d'agradar al públic assis- tent, ens atrevirem a fer un bot i augmentar la qualitat de les Segones Serenates (Agost 1996), amb un concert de guitarra (M.A. Aguiló) i orquestra (Solistes de Mallorca), concert per cant (M. Paz Juan, soprano) i gui- tarra amb obres originals per a cant i per a guitarra; el concert de A. Garrové (Professor del Conservatori de Sabadell), i la realització del Primer Curs de Guitarra dirigit a joves guitarristes que culminàs amb un concert de tots ells.

Aquests segons con- certs, solidificaren el futur de les Serenates a Estel- lencs.

El nostre poble ja és propietari d'aquests con- certs. A l'Església de Sant Joan Baptista encara ressonen les pàgines musicals in- terpretades fins ara. Gaudim d'un extraordinari fu- tur musical guitarrístic si el sabem conservar. □



Per què u- nes Sere- nates d'Estiu a E s t e - llencs? A r - reu de Mallorca, i des de fa més de 30 anys, es fan diversos Festivals de mú- sica clàssica i moderna,

per a goig de la població assistent. Així, avui, con- tam amb el festival de Música de Pollensa (1961), el Festival Chopín de Valldemossa (1969), el Festival de Música de Palma (J.J.M.M. 1974), el Festival de Música "Selva Rock", ja fa temps desaparegut (1978-1981), i molts d'altres que

prestigien el nom de Ma- llorca per tot arreu com a fita turística estiuenca.

Però l'objectiu d'un Festival de música ha de ser per un poble o ciutat, l'enriquiment cultural per ell mateix en sentir de for- ma directa pàgines musi- cals escrites per diferents compositors i no tan sols per motiu de fer propa- ganda.

La idea de portar a terma les Serenates nas- qué sota d'un taronger a Estellencs. Per què no fer un Festival de Música de- dicat de manera exclusiva a la guitarra, on poguessin participar altres instru- ments però amb la gui- tarra com a protagonista? On millor que a l'Església de Sant Joan Baptista com a Auditori, que gaudeix d'u- na excel.lent acústica? I per què no crear un esce- nari on guitarristes que s'i- nicien i desitgen entrar en circuits professionals ten- guin una primera oportu- nitat per demostrar les se- ves aptituds i convertir amb el temps aquestes Se- renates en un passadís per a futurs instrumentistes?

Aquesta va esser la idea embrionària que fou més tard desenvolupada amb dos bons amics mú- sics i coneixedors de la guitarra, Miquel A. Aguiló i Agustí Aguiló, i rebuda amb entusiasme pel pro-



RELAT

"El mort"

relat de na Joana Maria Vidal

Xerraven d'un mort. Vaig fer senya a na Tonina que callàs. Havíem entrat en el rebost per menjar torró fet de la mare. Estava en el prestatge superior, a la dreta. Hi posàrem unes caixes de tomàtiques, una damunt l'altra, per agafar-lo. Ella pujà, i jo l'aguantava per les cuixes, quan vàrem sentir xerro. Era la mare amb la tieta Gerònia. Les caixes es remanaven i na Tonina protestava. No arribava al torró i volia baixar.

La vaig fer callar: *¡Un mort!*

Havia sentit el repicar de les campanes, però amb les ganes de menjar torró, no me vaig adonar que tocaven a mort.

Amollant na Tonina, vaig escoltar-les amb l'orella ben aferrada a la porta, que, feta amb encreuats de fusta, es sentia molt bé.

L'amo de Sa Font de Sa Creu era mort! Aquell home tan gras!

Era un mira-nines... Més d'una vegada ens havia encaçat per la plaça. Totes espantades corriem, cada una cap on poria. Una massa greixosa amb una cara vermella i els cabells, pocs, drets, com un moix espantat. La panxa se li movia de dalt a baix, i la boca li tornava grossa i bavosa. Si arreplegava una de nosaltres, reia ben fort i li alçava la faldilla, i encara reia més. Després l'amollava i s'havia de seure per recobrar l'alè, que acabava de perdre amb tota aquella disbauxa.

De fet, no és que nos acoquinàssim del tot. Hi anàvem tot seguit, i l'insultàvem:

- "Porc... ux... ux... ux", acompanyant-hi els gestos de porcell ben peixut.

I ara era mort!

Na Tonina no va aguantar més. Callada, enfilada i aferrada al tros de marbre que sortia de l'estant on hi havia les coques de Nadal i el torró. Se va deixar caure, quasi més, se tirà damunt meu. Les caixes s'esbucaren i els esquits de les tomàtiques esclatades m'arribaren fins els ulls.

El primer xisclat va ésser per mi, el segon i el tercer també; bé, a mi m'ho semblà, però na Tonina xisclava ben fort, per tant, algun mastegot anà cap el seu clotell.

Sortirem de dintre el rebost ensopegant una amb l'altra, fugint de les nesples que encara repartia la mare, i pujàrem de quatre en quatre els escalons que duïen a la cam-

bra de dalt, però quan em vaig adonar que ja no ens seguia, agaf na Tonina per la falda, i amb el dit a la boca, li dic que calli.

Tornam de puntetes endarrere, ens ficam en el buit que hi ha davall l'escala i badant de pinta en ample les orelles, continuàrem escoltant la conversa de la mare i la tia.

- *Què diuen? Què no poden tancar la caixa del mort?*

- *La panxa... Diuen que com era tan panxarrut i no fan baguls bombats, la tapa no clou.*

I reien, totes dues reien. A na Tonina se li varen contagiar les rialles i abans que tornàs la reina de les mormes, pujàrem corrensos, altra vegada cap a la nostra cambra.

Tot corrensos ho diguérem als altres germans. Na Margalida, tan bleada com sempre, a més de dir que no, es posà a plorar quan en Tomeu li digué que la hi duríem a la força i la fermariem a la caixa del mort. Tota esverada va córrer cap a ca la padrina a cercar redòs. Tots plegats diguerem que era una ximple.

En Mateu encapçalà la comitiva. Ja era foscando. El cel estava encapotat. Núvols gruixats amb un llampegueig es veïen a l'horitzó cap a la mar, apropant-se vers la costa.

Deixant el camí de banda, agafàrem la drecera que travessa Es Torrent d'en Xim. Havíem d'anar en compte, les pedres del torrent relliscaven i amb la foscor no es veia on posar els peus.

Anàvem en silenci, caminant a poc a poc. Ningú ho deïa, però en el fons tots teníem por. Els llampecs, la nit, la mort, tot plegat feia feredat.

Passat el torrent venia una costa pedregosa, estreta, que ens feia anar un darrere l'altre. Em vaig aferrar a en Mateu que anava davant. Es sentiren crits pel darrere. En Manuel i na Maria es barallaven per no anar l'últim. Es sempentejaven insultant-se a lo bèstia. Jo no em girava per res. Badava tot el que podia el ulls cercant la claror de la casa de Sa Font de Sa Creu.

Davant la porta d'entrada a la clastra hi havia un fasser molt alt. Quan els llamps il·luminaren, parpellejant violentament el cel negre, es dibuixà a contrallum. Semblava enorme, com un gegant amb molts de braços que es movien cercant agafar... què? Vaig sentir fred i no en feia. Era mitjan desembre.

- "Callau!" va dir en Mateu a na Maria i en Manuel.

Les dones i els homes del poble havien anat a vetllar el difunt. La mare i el pare hi eren. S'hi passarien gairebé tota la nit, menjant galetes i bevent cafè i un que altre conyac, els homes. S'ho devien passar d'allò més bé, pensava jo. No ho

COLMADO BAR

ESTANCO

C/ del Mar, 12 - ESTELLENCES

Plaça Constitució, 4
07192 (Mallorca)

Telf: 618576

CERÀMIQUES

ESTELLENCES

CAFETERIA

ESTELLENCES

Tapas Variadas y Bocadillos

Estellencs (Mallorca)

Telef: 618516

RELAT



entenia gaire, però era així.

Sabiem que quan entràssim a veure el mort ens estàvem guanyant una bona espolsada per part dels pares, però valdria la pena veure el mort amb la panxa sortint per damunt la caixa. Havíem acordat no riure i per aconseguir-ho ens pessigariem els braços fent-nos mal.

Ja véiem els llums de la casa enmig d'aquella negra nit. Ara tots callàvem. Havíem sortit de la dreuera i el camí era ample. Sols hi havia dos revolts abans d'arribar davant la portassa.

Els cans començaren a lladrar quan ens oloraren, abans de sentir-nos. No ens assustàrem. Segur que aquella nit estaven ben fermats.

Ara, ningú no volia entrar el primer. Vérem llum a la porta de la dreta, dins mateix la clastra. Tots junts, mig rient, rialles nervioses, ens dirigírem cap a la porta on també es sentia un murmureig de veus. Era la cuina. Hi havia molta gent. Només homes.

El pla era que la mare no ens veiés fins que no haguéssim vist el mort. Vérem l'escala i partírem de pressa cap amunt.

Les veus eren diferents. Resaven. Una Ave Maria darrere l'altra. De tan en tan, un gemec i una plorinyea.

La primera habitació estava plena de dones assegudes que xerraven baixet. Passàrem ben de presa. Havíem

vist la mare a un cantó, una mica ajupida cap a la dreta, el cap baix, ben a prop d'un altre. No ens va veure.

La següent cambra era la que cercàvem. Vàrem entrar ensopegant tots plegats.

La corda. Vaig veure la corda amb la qual fermarien el bagul. Era gruixuda i estava enrodillada a un costat devora un dels ciris que guardaven el mort. N'hi havia quatre, alts, dos en els peus i altres dos il·luminant el cap.

Un singlot. Era la vídua. El seu rostre era pàl·lid, els ulls enrogits. Vestida de negre, com cal.

Na Tonina em pegà una colzada a les costelles i amb el cap em va fer mirar el mort. Jo no volia mirar-li la cara. No m'agraden les cares que posen els morts d'un blanc-grisós. Em fan por. Però la panxa!... Sortia i d'un bon tros per damunt la caixa. I a més, li havien posat un crucifix entre les mans que encara engreixava més aquella cosa bombada.

Una dona magra, seca i llarga, també vestida de negre, amb un xiuxiueig, ens indicà que el correcte era passar a donar el condol a la vídua i a les filles, donar la volta al bagul, resar un Parenostre, una Ave Maria i un Glòria Patri.

Ens va haver d'empènyer perquè no ens movíem.

Tots apinyats passàrem movent el cap per davant la filera de cadires plena de dones amb vestits negres.

Després, començàrem a donar la volta al mort. Feia una olor rara, diferent. Només es sentia el crepitjar de la cera que es cremava. Tothom ens mirava amb recel.

La flama dels ciris es movia dansarina i l'ombra projectada sobre el mort donava una mobilitat al cos, a les mans, al rostre que em va fer tremolar.

- "¡¡¡ Quina panxa !!!..."

En Tomeu!... Va esser en Tomeu!

Dit i fet. Esquitxàrem a córrer com si haguéssim vist en Barrufet i ens encalçàs. Rodolàrem fets un bolic l'escala. Un braç em feia mal però els ulls sols cercaven la porta. Hi havia un embòs d'homes drets al davant que al passar nosaltres repartiren closcades a tot vent. El meu cap va xocar amb un altre. Crits i renou. Insults: "Carabassots!... Tudosses!... *Quan el vostre pare vos agafi...*"

Això no era el pitjor de tot. Encara ens faltava la calabruixada més grossa.

Sortírem tots copetjats. Passàrem per davant els cans sense sentir-los. Quan agafàrem la dreuera, començàrem a donar mastegots a en Tomeu que se'ls espolsava com podia movent els braços.

Després de deixar-lo ben tou ens posàrem a riure sense poder-nos aturar. Rèiem de la panxa del mort. Ja vendriem les betcollades del pare. □

FORN I PASTISSERIA

CAN VIDAL

Telf: 616574
PUIGPUNYENT

Restaurante

Coll des Pi

Telf: 618503
ESTELLENCES



S'OLIVAR

Juan Carrero

Sí és possible un món millor

A finals de l'any 1992, un grup d'amics catòlics que des de feia 25 anys, en la finca S'Olivar d'Estellencs, havíem donat a la contemplació i a la pregària un lloc central en les nostres vides, commoguts profundament per situacions tan extremes com la que en aquells moments es vivien a Somàlia, decidiren constituir una Fundació no-confessional que, marcada per un fort anhel ecumènic, ajudàs encara que fos en una petitíssima mesura, quasi testimonial, a pal·liar tants de sofriments. Aquesta Fundació cultural privada es va fixar com objectiu: "*fomentar des del marc natural de la Serra de Tramuntana l'espiritualitat contemplativa, la solidaritat cap els més necessitats i el respecte i conservació del medi natural*".

Avui, la Fundació està formada per un grup més ampli d'amics:

- Els que de cada vegada ens resulta més intolerable tant de dolor absurd com existeix en el món, tant de sofriment gratuït, tanta violència dels poderosos vers els més indefensos, tanta injustícia institucionalment establerta, tanta insolidaritat amb els pobles menys afortunats materialment, tanta crueltat amb els animals, tanta destrucció mediambiental.

- Els que sabem que sí és possible un món millor, on el perdó i la misericòrdia siguin més poderosos que el ressentiment i l'odi.

- Els que creiem que el temps sempre fa justícia, que els poderosos són vulnerables, que els tirans i dictadors sempre acaben per caure, que moltes utopies s'han anat materialitzant al llarg de la història, que res ni ningú està irremediablement perdut.

Per tot això, des d'aquest petit indret d'aquesta meravellosa illa, des d'aquest magnífic olivar d'Estellencs, vàrem prendre la decisió de dedicar els nostres millors esforços, malgrat la nostra menudesa i les nostres pròpies limitacions i contradiccions, a fer possible un món millor. □

TIRA A TIRA

Andreu Bonet

Estellenquí, mallorquí, català

Aquestes quatre línies no pretenen entrar en cap tipus de polèmica, sinó més aviat donar llum a un tema que sovint es presta a interpretacions interessades que en més d'una ocasió responen a un coneixement incomplet, inexacte i exclusivista.

El castellà, que és la llengua que es parla no només a Espanya sinó a Argentina, Perú, Xile, etc., també la podem anomenar, segons el lloc on es parla, argentí, peruà, xilè, etc., o andalús (sevillà, gadità...), murcià, sorià, madrileny... pel que fa a Espanya.

El català, que és la llengua que es parla no només a Catalunya sinó també a les Illes Balears, el País Valencià, la part oriental d'Aragó, el Rosselló francès, l'Alguer i Andorra, també la podem anomenar, segons el lloc on es parla, balear (menorquí, eivissenc, formenterenc), mallorquí (estellenquí, saliner...), valencià, alacantí, rossellonès..., o barceloní, tarragoní, lleidatà, pel que fa a Catalunya.

Evidentment, hi ha comunitats de persones que usen unes paraules concretes que la identifiquen i altres que tenen una pronunciació especial (pollencins i llosetins, argentins i espanyols), fet que, en cap cas, no ens farà pensar que els estellenquins i llosetins parlen una llengua diferent, de la mateixa manera que no ho pensarem dels argentins i espanyols. Per això, allò que és important no és tant la manera com cadascú bategi la llengua que parla, sinó que realment la parli i l'escriui, per la qual cosa, s'han de respectar les normes que s'han establert objectivament i llevar-se del cap la idea que una llengua s'escriu tal com es parla.

Totes les coses tenen unes regles que hem de respectar. El truc també les té, però el sistema de jugar ja just depen d'un. □

BOTÀNIC

Carles Díaz

Ni casa sense jardí, ni jardí sense un llimoner

Junt al taronger i les roges pruneres, el llimoner (*Citrus Limetta*, *C. Aunatifolia*, *ruties*) era l'arbre preferit en els jardins dels emperadors perses. Els perses foren els que desenrotllaren pròpiament el seu cultiu i descobriren les seves virtuts curatives. La fusta del llimoner (o llimonera) era molt apreciada pels artesans d'aquella Cort per ésser dura, groga i lleugerament aromàtica, amb tons ocres, que oferia un material exquisit per a treballs de marqueteria fina i orfebreria.

L'origen de l'arbre és asiàtic. Els seus fruits s'utilitzaven en l'antiguitat per confeccionar confitures i xarops curatius. (A Estellencs mateix, tenim una de les dones que millors confitures de llimona prepara i que es poden tastar: na Joana de Sineu. Té unes fórmules estupendes).

Antigament se n'utilitzava el seu suc, la llavor i les fulles per fer composts medicinals. El suc de la llimona és antiescòrbic i prevé moltes febres (febre roja, etc.). A tota la Mediterrània- la limonada s'utilitza per fer purgants i refrescants. Amb un poquet de mel dissolta després de dinar o de sopar, és un remei preventiu i curatiu del reumatisme i l'arteriosclerosi. Algunes gotes dissoltes en aigua, regulen les ventositats dels intestins i la infusió de les fulles de llimonera tonifiquen el sistema digestiu. A parts iguals amb aigua i fent gargarismes, el suc de llimona frena eficaçment la inflamació d'angines i les llagues de la boca. Quatre o cinc llavors piconades i preses en dejú, frenen els atacs de cucs intestinals. El suc dissolt a parts iguals amb llet d'ametlles, rejuveneix i tonifica la pell. És un eficaç abrillantador i fixador del cabell amb potents qualitats antiseborriques, i suavitzant de mans. Una llimona amb una cullerada de mel bullida en un quart de litre d'aigua és, una vegada teba, una bona infusió pel tractament dels constipats.

I no en parlem de les seves múltiples utilitats a la cuina. □

FOGONS

Cati Jover i Avellà

Nadal

Ara que ja som arribats a Nadal convé parlar una mica d'uns plats que són des de fa molt de temps tradicionals per a les celebracions d'aquests dies.

S'ha de pensar que no hi ha color dels plats que feien per Nadal fa 50 anys als d'ara. Però el cert és també reconèixer que la gent només els menjava una vegada a l'any.

Els dos plats nadalencs més significatius són: la "sopa de Nadal" i els "escaldums d'indiota" -que sempre és més fina que l'indiota.

La sopa de Nadal es fa amb un brou ben concentrat. Com més tipus de carn hi fera servir molt millor i que s'ha de deixar coure tres o quatre hores. Llavors es posen caragols de pasta i "menudos" o pilotetes de carn picada.

Per als escaldums s'ha de menester una indiota (o una polla) que estigui ben gressoneta. La farem bocins i la sofregirem fins que agafi un bon color. Es treu de la greixonera i se deixarà coure amb ceba i tomàtiga. Quan la mescla vegetal sigui ben cuita s'hi posa la carn i se salpebra cobrint-ho tot amb aigua. A mitja cocció s'hi posa una picada d'ametlles i si tenim el fetge de l'animal el plat millorarà en gust. Per acompanyar la carn no hi ha res com el patatí frit.

Bon profit i molts d'anys! □



L'ELIPSI

Carme Dueñas

Fum, fum, fum...

Ja sé el que m'agradava del Nadal!: gairebé ho havia oblidat. Tot s'encetava amb aquell anunci de "Las muñecas de Famosa se dirigen al portal..." i semblava que de cop i volta tot s'omplia d'una màgia particular que no tenien els altres dies de l'any.

No eren els regals ni els bons menjars (encara que tot ajudava); però no, era un sentiment d'il·lusió, una il·lusió ingènua i dolça que començava en plantar el Betlem (i és clar, de barallar-nos per decidir on i com anaven col·locades les figuretes, que tamateix canviaven de lloc moltes vegades fins el dia dels Reis).

El Nadal era aquell passeig per Ciutat fins arribar a les parades de la Plaça d'Espanya i comprar, amb el padri, una figureta nova. Però era sobretot, passar un parell d'horabaixes confeccionant una interminable carta als Reis, naturalment inspirada pels anuncis de la "tele", que cada any proposaven suggeriments més sofisticats. Encara reïm a ca nostra recordant les cartes de la meua germana petita demanant totes aquelles pepes que caminaven totes soles.

I arribava la nit bona i anàvem a Missa del Gall, i després a prendre xocolata amb ensaïmades, i el dia de Nadal, i la Nit Vella, particularment particular perquè ens deixaven quedar aixecats fins les dues o les tres del dematí, després d'haver menjat el raïm on sempre, encara ara, hi ha qualcú que fa mala via.

Sense adonar-nos ens trobàvem a la nit dels Reis. Record a ma mare fent esforços per enviar-nos a dormir. Quina nit més llarga i quina dematinada per obrir paquets ben embolicats que gairebé mai contenien el que havies demanat... però això era el menys important.

No sabria dir-vos en quin moment varen deixar d'agradar-me aquestes festes... El perquè seria massa llarg i complicat per explicar-ho aquí i ara. □

ECOLOGIA

En Manuel Verd

Incomplir la llei

Durant les dècades dels anys 60, 70 i 80, el litoral de Mallorca va sofrir una transformació radical, com a conseqüència de la construcció d'hotels, urbanitzacions, carreteres i ports esportius. Era el boom del turisme.

Ara, tot i que continua a un ritme inferior la construcció al litoral, la pressió immobiliària s'adreça sobretot cap a les àrees rurals. Aquesta pressió s'exerceix tant per mitjans legals com il·legals, i se tradueix amb la construcció de xalets (moltes vegades amb finalitats turístiques), centres comercials i recreatius, indústries, camps de golf, etc.

L'increment dels usos i les construccions urbanes està provocant greus impactes tant ecològics (abocament d'aigües residuals, tals d'arbres) com paisatgístics (noves edificacions, parets, esteses elèctriques, camins, etc) La major part d'aquestes construccions se duen a terme de forma il·legal i moltes d'elles són a més a més il·legalitzables. De fet, segons dades d'estudis realitzats per la Universitat, un 80 per cent de les cases construïdes dins sòl no urbanitzable ho són de forma il·legal.

La necessitat de mantenir el caràcter rural del sòl no urbanitzable implica per una banda una llei clarament proteccionista i per altra un compromís ferm en fer-la complir.

El GOB (Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa) ha remès a tots els partits polítics una proposta de pacte per acabar amb la indisciplina urbanística que, de forma generalitzada, afecta a les àrees rurals i fins i tot als espais naturals de Mallorca. Amb aquesta proposta se tracta d'impulsar de forma conjunta i consensuada una nova política basada en el compliment de les normes urbanístiques. Fins al dia d'avui només han contestat afirmativament a la proposta del grup ecologista balear el PSM, Els Verds i Esquerra Unida. □

GALERIA DE MIRATGES

"Bienvenido Mr. Branson"

GARAVAT



A principi dels anys seixanta tot just feia dos dies que els inquilins del paradís havien abandonat la cartilla de racionament. En aquella època, aquest paisatge quasi verge era habitat per unes gentes vestides de negre amb boina i mantó que cada dia pregaven a Déu per tal de conservar el que tenien. Però quasi de cop, en el transcurs d'una dècada, el seu espai privilegiat per la bellesa fou ocupat per successives onades d'éssers molt pàl·lids arribats del nord amb l'única intenció de ser feliços durant quinze dies.

Decidits a treure-li partit a la seva sort, els pagesos més arriscats trossegaren l'illa en parcel·les sobre les quals edificar-se el futur; col·locaren el cartell de "For Sale" a les seves cases, abandonaren els horts, el porc i les gallines, i es traslladaren als arenals de la costa on un sol de plom havia de convertir el ciment en or. Enfebrits per aquest somni d'alquimistes, buidaren el ventre de les muntanyes, convertiren les roques en pols, ho mesclaren tot amb l'aigua puríssima de les fonts i emmotllaren amb la pasta resultant hotels i apartaments sobre la mateixa vorera de la mar. Al resultat de tal prodigi li digueren "progrés"; és a dir, doblers.

Per aquells dies, alemanys, francesos i anglesos, havien descobert que el paradís era a només 1.400 quilòmetres mirant al sud, a dues hores d'avió en vol *charter* lluny del fred i de la boira. Com que el somni era molt barat i la felicitat a l'abast de qualsevol xarcuter de Munich, ocuparen sense miraments el formigó prèviament emmoquetat i exigiren noves emocions fins fer de l'illa el recinte emmurallat per ròtuls de neó que és avui. Per a ells, el paradís només era una gran platja d'arena iridiscent plena de para-sols i *xirin-*

guitos i, per gaudir-ho, no s'havia que fer cap altre esforç que estirar-se fins adquirir un to de pell sobrassada. A les nits, la festa consistia a inundarse per dedins amb litres de sangria, cervesa o qualsevol matarrates prèviament destil·lat, fins el vòmit.

És vere que a partir de llavors, a mesura que el paradís es degradava, la vida dels seus habitants començà a millorar considerablement. S'acabaren els temps de passar penúries i qui més qui menys va omplir les butxaques amb quatre duros; es compraren un 600, instal·laren aigua corrent a les cases i les ompliren d'aparells elèctrics. Els més joves se nuaren un mocador al coll i deixaren ben a la vista els pels del pit sota una camisa oberta fins el quart o cinquè botó. Aprengueren a xampurrejar algunes frases en anglès i francès, i per obra d'aquest intercanvi de cultures practicaren plaers lúbrics fins aleshores prohibits.

- *I am "macho hispánico", lady!*

- *Oh!...*

- *Vous voulez coucher avec moi?*

Des de llavors, els fills i néts d'aquells moderns alquimistes s'han convertit en cambres, *disc-jockeys* i venedors de *souvenirs*. Gràcies en aquestes honorables professions es casaren amb l'al·lota de tota la vida, han format una família, viuen de lloguer en un pis sense vista i canvien de roba cada temporada segons la moda. De tant en tant visiten el poble dels seus padrins on hi perderen la infància. Recorren les finques amb cotxes tot-terreny i demanen, deixats dur per la malenconia, que la mare els prepari una greixera de faves per dinar. Quan a l'hora d'anar-se'n veuen la seva pròpia imatge reflectida en el safareig, una rampa els hi recorr l'esquena sense saber explicar ben bé per què.

Arribats al punt de saturació, quan la visió de l'horitzó s'ha fet cada vegada més difícil, alguns turistes s'han posat mel·liflus i amenacen de fugir, esbucant el negoci, si no se'ls dona l'Edèn promès. Volen espais nets, verds i blaus, sense cap signe de civilització que els recordi d'on vénen i on han de tornar. Però ja no en queda quasi res d'aquell paisatge que donà fama al lloc.

La Serra de Tramuntana és la darrera resta d'aquell paradís que poc a poc es va anar esmicolant per l'insaciable desig de prosperar. Les seves possessions agrícoles són buides i a punt d'esfondrar-se sota el pes de la inactivitat i l'oblit. Avui, els poblets que no foren tacats pel *boom* turístic dels anys seixanta, esperen (com en una famosa pel·lícula de Berlanga) l'arribada d'un magnat desinteressat que els donarà feina i els farà rics a canvi de res. Quan aquests darrers dinosaures de pedra siguin vençuts i parcel·lats per a convertir-los en hotels i residències de luxe, es vallaren les finques i es tancaren els camins fins convertir tota l'illa en una gran urbanització privada per al goig exclusiu dels estrangers més rics.

D'aquí a uns anys, els besnéts d'aquells primers alquimistes demanaran feina de jornalers en les mateixes propietats que un dia els seus pares vengueren a canvi d'un interès fix del 10%. Miraran enrere i creuran que no feia falta somniar tant i vendre el paradís per tal d'arribar fins aquí. □